

Föreningen Konstsamfundet r.f.

Utlåtande om programmet för miljökonsekvensbedömning Olofsgårds vindkraftspark på Kimitoön

Föreningen Konstsamfundet r.f. har den 12 april 2013 lämnat in till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland i enlighet med lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning för kontaktmyndighetens utlåtande ett program för miljökonsekvensbedömning om vindkraftsprojektet som planeras i Olofsgård i Kimitoöns kommun. Programmet har uppgjorts på finska och svenska.

PROJEKTUPPGIFTERNA SOM BESKRIVS I BEDÖMNINGSPROGRAMMET OCH FÖRFARADET VID MILJÖKONSEKVENSBEDÖMNINGEN

Projektets namn

Olofsgårds vindkraftsprojekt på Kimitoön

Projektansvarig

Föreningen Konstsamfundet r.f.
Mannerheimvägen 20 A
00100 Helsingfors

MKB-konsult

Ramboll Finland Oy
Niemenkatu 73
15140 Lahtis

Förfarande vid miljökonsekvensbedömningen

Syftet med lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning är att främja miljökonsekvensbedömning och enhetligt beaktande av miljökonsekvenser i planläggningen och beslutsfattandet samt samtidigt öka medborgarnas tillgång till information och möjlighet att delta.

På vindkraftsprojektet tillämpas ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning i enlighet med 4 § 1 mom. i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och 6 § 7 e-punkten i statrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland fungerar som kontaktmyndighet.

Syftet med MKB-förfarandet är att undersöka de saker och konsekvenser som finns i projektområdet och dess omgivning och som är av betydelse för planläggningen och beslutsfattandet och som olika intressenter anser vara viktiga. Målet med programmet för miljökonsekvensbedömning är att presentera uppgifterna om projektet och dess miljökonsekvenser som en helhet samt hur miljökonsekvenserna av projektet och dess alternativ undersöks och bedöms.

I kontaktmyndighetens utlåtande granskas det hur man fullföljt de innehållsmässiga krav för bedömningsprogrammet som ges i statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning.

Den projektansvarige gör upp en miljökonsekvensrapport utifrån bedömningsprogrammet och kontaktmyndighetens utlåtande om densamma. Bedömningsbeskrivningen och kontaktmyndighetens utlåtande om densamma ska i sinom tid fogas till ansökningshandlingarna.

Projektet, dess syfte och läge

Projektområdet ligger i Egentliga Finland, i södra delen av Kimitoöns kommun cirka 2,5 kilometer nordost om tätorten Dalsbruk. Projektområdets areal är cirka 900 hektar. Avståndet till Kimito kyrkby är cirka 14 kilometer och till de mindre tätorterna Dragsfjärd, Björkboda och Västanfjärd cirka 3 kilometer. Norr om projektområdet finns Björkboda träsk och söder om området havet med öar och vikar.

Den planerade vindkraftsparken är avsedd att förläggas till ett markområde och omfatta högst 18 vindkraftverk, och effekten för vart och ett kraftverk är cirka 3 megawatt (MW). Vindkraftverkens navhöjd är högst 141 meter från markytan och rotns diameter högst 130 meter.

För att vindkraftverken ska kunna byggas, underhållas och servas behövs nya vägar, och dessutom ska gamla vägar förbättras. Vid planeringen av vägarna utnyttjas så långt det är möjligt områdets befintliga vägar som rätas ut och förstärks. Servicevägarna kommer att ha grusyta och deras bredd blir i genomsnitt cirka sex meter. I skogsterräng fälls vid behov träd på en cirka 12–15 meter bred väglinje för att ge plats för vägslänter och arbetsmaskiner. I projektets markbyggnadsarbeten eftersträvas massbalans så att ingen marksubstans behöver transporteras till området och ingen särskild deponeringsplats utanför projektområdet behövs för överskottsmaterial.

Utöver de behövliga vägförbindelserna byggs också ett monterings- och arbetsområde på ungefär en halv hektar i anslutning till varje vindkraftverk. På det här området röjs växtligheten bort och marken jämnas ut. Efter byggåtgärderna återställs området så att det smälter in i omgivningen, men en del av området bibehålls för behövliga serviceåtgärder under driften.

Vindkraftverken kopplas samman med 20 kV jordkablar som i första hand dras i anslutning till servicevägarna. Kablarna dras och kopplas till en transformatorstation (elstation) som ska byggas inom vindkraftsparkens område. Den el som vindkraftverken producerar transformeras till 110 kV spänning och överförs sedan ut från området. För projektet behöver ingen ny anslutningskraftledning byggas. Fortum Sähkönsiirto Oy:s nuvarande 110 kV kraftledningar Dalsbruk–Kimito och Påvalsby–Dalsbruk korsar projektområdet och i anslutning till dessa kraftledningar byggs en ny 110/20 kV elstation.

Vindkraftverkens fundament och torn har en beräknad användningstid som uppskattas till i genomsnitt 50 år och turbinen (maskinrum och rotorblad) cirka 20 år. Vindkraftverkens livslängd kan förlängas betydligt genom tillräcklig service samt byte av delar. Det sista skedet av vindkraftsparkens livscykel är urdrifftagning, återvinning av vindkraftsparkens anordningar samt avfallshantering. Beträffande fundamenten och kablarna i marken avgör man om de ska lämnas kvar eller avlägsnas. De ovanjordiska delarna av byggområdena återställs.

I Egentliga Finlands förslag till etapplandskapsplan för vindkraft åskådliggörs de områden som lämpar sig bäst för produktion av vindkraft. Områdena grundar sig på Egentliga Finlands vindkraftsutredning 2010–2011. Landskapsfullmäktige godkände planförslaget den 10 juni 2013 och förslaget är för närvarande hos Miljöministeriet för fastställande. I planförslaget finns det i Egentliga Finland 20 områden som lämpar sig för vindkraftparker med över 10 kraftverk och 13 mindre vindkraftparker. På Kimitoön finns utmärkta två stora vindkraftsområden (Påvalsby och Nordanå-Lövböle) och två mindre objekt (Gräsböle och Helgeboda). I planförslaget finns det ingen beteckning för en vindkraftpark i området Olofsgård, eftersom området i landskapsförbundets utredning på grund av sina naturvärden konstaterats vara olämpligt för vindkraft. Det finns inga gällande delgeneral- eller detaljplaner över det planeringsområdet.

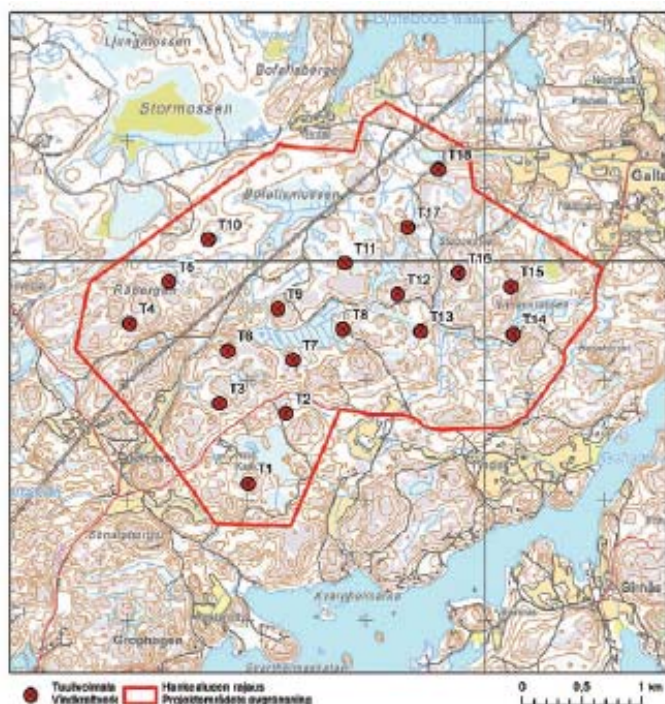

Bild 1. Planeringsområde för vindkraftsparken. (Källa: MKB-programmet för Olofsgårds vindkraftsprojekt på Kimitoön, s. 14.)

I Kimitoöns kommun har det gjorts en undersökning om kumulativa effekter av aktuella vindkraftsprojekt, i vilken också Olofsgårds vindkraftsprojekt ingår. I undersökningen ingår sex delområden: effekterna på fågelbeståndet och särskilt flyttfågelbeståndet, fladdermössen, landskapet och elöverföringskapaciteten samt buller- och skuggeffekter.

Bild 2. Andra vindkraftsprojekt i närheten av planeringsområdet. De som finns på Kimitoön ingår också i undersökningen om kumulativa effekter. (Källa: MKB-programmet för Olofsgårds vindkraftsprojekt på Kimitoön, s. 16.)

Alternativ

I MKB-förfarandet granskas ett projekialternativ samt det i MKB-lagen föreskrivna, s.k. 0- alternativet, dvs. projektet genomförs inte.

Alternativ 0:

I alternativ 0 (ALT 0) byggs ingen landbaserad vindkraftspark i Olofsgård. Det här alternativet utgör jämförelsealternativ i bedömningen. Det innebär att motsvarande elmängd produceras någon annanstans och med något annat elproduktionssätt.

Alternativ 1:

På Olofsgårds område i södra delen av Kimitoöns kommun byggs en landbaserad vindkraftspark med högst 18 vindkraftverk. Varje vindkraftverk har en effekt på cirka 3 MW. De vindkraftverk som ska bedömas har en navhöjd på högst 141 meter och rotnors diameter är högst 130 meter.

Tillstånd och beslut som krävs för projektet

Den planerade vindkraftsparken ligger i sin helhet på ett markområde som ägs av projektansvarige. Kimitoöns tekniska nämnd fattade den 19 april 2013 beslut om planläggningen av området med en delgeneralplan. För att vindkraftverken och elstationen ska kunna byggas krävs i enlighet med markanvändnings- och bygglagen bygglov av Kimitoöns kommuns byggnadstillsynsmyndighet. För vindkraftsutbyggnaden krävs miljötillstånd enligt naturvårdslagen, om dess drift kan orsaka i lagen angående vissa grannelagsförhållanden avsedd oskäligen belastning på grund av buller och

blinkande effekter. Om miljötillstånd krävs beviljas det av kommunens miljöansvariga myndighet.

Anslutningen av vindkraftverken till det lokala elnätet förutsätter att ett anslutningsavtal ingås med elnätets ägare. Vindkraftverken förutsätter flyghindertillstånd av Trafiksäkerhetsverket (Trafi) i enlighet med luftfartslagen (1194/2009). Till ansökan ska bifogas utlåtande av den som erbjuder flygtrafiktjänster, dvs. Finavia. Dessutom utreds med försvarsmakten hur vindkraftsutbyggnaden påverkar militärflyget samt övervaknings- och vapensystemens prestanda. Huvudstaben ger ett utlåtande om vindkraftsområdena kan godkännas.

Sammankoppling av bedömningsförfarandet med andra lagenliga förfaranden

Bedömningsförfarandet har inte sammankopplats med några andra lagenliga förfaranden.

För vindkraftsparkens område utarbetas en delgeneralplan som utgår från de utredningar som görs i samband med MKB-förfarandet. Bedömningsförfarandet framskrider parallellt med delgeneralplanen. Hanteringen av deras förfarande har för övrigt inte sammankopplats. Förslaget till delgeneralplan färdigställs efter att MKB-förfarandet upphör.

Om projektets effekt på Stormossens Naturaområde (FI0200003, SCI) uppgörs enligt programmet en behovsprövning och vid behov på basis av behovsprövningen en Natura-bedömning som avses i 65 § i naturvårdslagen som del av miljökonsekvensbedömningen. Dessa rapporteras i samband med MKB-rapporten.

Ett flertal nationella program och planer samt andra vindkraftsprojekt i Kimitoöns kommun har relevans då projektet genomförs.

Miljökonsekvenser som bedöms och bedömningsmetoder

Miljökonsekvensbedömningen fokuserar på följande miljökonsekvenser i enlighet med MKB-lagen:

- Människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel,
- jordmånen, vatten, luftkvaliteten, klimatet, växtligheten, djurlivet och den biologiska mångfalden,
- samhällsstrukturen, byggnader, landskapet, stadsbilden och kulturarvet,
- utnyttjandet av naturresurser samt
- växelverkningar mellan ovan nämnda faktorer.

I miljökonsekvensbedömningen utreds effekterna under vindkraftsprojektets livstid och såväl de direkta som de indirekta effekterna beaktas.

Förslaget till avgränsningen av det konsekvensområde som granskas i miljökonsekvensbedömningen åskådliggörs i programmet på en karta. Man har försökt göra granskningsområdet så stort att man kan utesluta förekomsten av miljökonsekvenser utanför området. Dess omfattning är beroende av miljökonsekvensen som granskas: exempelvis bullereffekter undersöks på en radie på en kilometer och landskapseffekter på en radie på cirka 10–20 kilometer från vindkraftverken. Om det under bedömningen framgår att någon miljökonsekvens har ett större verkningsområde än man tidigare uppskattat, fastställs granskningsområdets

omfattning på nytt. Den egentliga bestämningen av granskningsområdet görs som resultat av bedömningen och framförs i MKB-rapporten.

Enligt programmet kommer man att bedöma projektets konsekvenser för:

- klimatet och luftkvaliteten,
- markanvändningen och samhällsstrukturen,
- jordmånen och berggrunden,
- yt- och grundvattnet,
- växtligheten och djurlivet,
- naturskyddsområdena,
- utnyttjandet av naturresurser,
- landskapet och den bebyggda kulturmiljön,
- människors levnadsförhållanden och trivsel och
- buller- och skuggeffekter och risker samt
- de kumulativa effekterna i samverkan med andra vindkraftsprojekt.

Konsekvensbedömningen grundar sig på bland annat undersökningar om miljöns nuvarande tillstånd, planer, kart- och geoinformationsmaterial, besök i terrängen, olika för vindkraftsprojekt typiska nyckeltal samt information från miljöförvaltningen, kommunerna och viltvårds- och jägarföreningar. Dessutom utnyttjas den respons som man erhållit om MKB-programmet och mötet för allmänheten samt materialet från undersökningen av de sammantagna konsekvenserna av Kimitoöns vindkraftsprojekt.

I samband med konsekvensbedömningen utförs i området bland annat:

- en naturutredning (vegetation och naturtyper),
- häckfågelsundersökning,
- kartläggning av ugglor,
- undersökning av tjäders och orrens spelområden,
- observation av rovfåglar,
- observation av fåglarnas vår- och höstmigrationer,
- fladdermusutredningar,
- en flygekorutredning,
- behovsprövning av Natura-bedömningen och vid behov en Natura-bedömning av projektets effekter på Stormossens Naturaområde,
- lanskapsanalys och analys av vindkraftverkens synlighet,
- inventering av fasta fornlämningar samt
- modelleringar av buller- och skuggeffekter.

DELGIVNING OCH HÖRANDE OM BEDÖMNINGSPROGRAMMET

I enlighet med lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning har man på Kimitoöns kommuns anslagstavla delgivit att bedömningsprogrammet är anhängigt. Bedömningsprogrammet har funnits till påseende på Kimitoöns kommunkanslis kontor i Dalsbruk och Kimito samt på Kimitos, Dalsbruks och Västanfjärds bibliotek samt även på internet på NTM-centralen i Egentliga Finlands och Kimitoöns kommuns webbsidor under tiden mellan den 26 april och den 28 maj 2013 och utlåtande om det har begärts av följande instanser: Kimitoöns kommun, Pargas stad, Sagu kommun, Salo stad, Raseborgs stad, Regionförvaltningsverket i Egentliga Finland, Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland, Museiverket, Egentliga Finlands förbund, Egentliga Finlands landskapsmuseum, Finlands Skogscentral, Försvarsmakten (Staben för Västra Finlands Militärlän, Marinstaben, Skärgårdshavets Marinkommando), Trafiksäkerhetsverket Trafi och Fingrid Oyj.

Kungörelsen om att bedömningsprogrammet funnits till påseende offentliggjordes på finska och svenska i Annonssbladet för Kimitobygden samt i Åbo Underrättelser. Mötet för allmänheten, under vilket bedömningsprogrammet presenterades, hölls den 21 maj 2013 i ungdomslokalen Wrethalla på Kimitoön. I tillställningen deltog ungefär 40 deltagare.

SAMMANDRAG AV FRAMFÖRDA UTLÅTANDEN OCH ÅSIKTER

Kontaktmyndigheten har erhållit 13 utlåtanden och 23 åsikter, som är undertecknade av sammanlagt 43 personer. Kopior på utlåtandena och åsikterna skickades till projektansvarige den 19 juni 2013. I sammandraget presenteras det centrala innehållet i utlåtandena och åsikterna.

Utlåtanden

Kimitoöns kommuns bygg- och miljötillsynsnämnd konstaterar att det utöver de två alternativen (0 och 1) för genomförandet av projektet som presenteras i MKB-programmet borde utredas ett tredje alternativ baserat på färre än 18 vindkraftverk. Bullereffekterna av vindkraftverken bör undersökas inom en vidare radie än cirka 1 km, bullerspridningen bör kartläggas inom åtminstone ett så stort område att alla platser, där bullereffekten är minst 35 dB, med säkerhet har kartlagts. Såsom framgår av bedömningsprogrammet finns det skäl till att som en del av miljökonsekvensbedömningen uppgöra en Naturabedömning för Stormossens Naturaområde i enlighet med 65 § i naturvårdslagen.

Pargas stad konstaterar att MKB-programmet är uttömmande och att kraven för bedömningsprogrammet i MKB-lagen uppfylls.

Raseborgs stad konstaterar att stadsstyrelsen inte har något att anmärka och att vindkraftsparken inom Olofsgårdsområdet på Kimitoön inte har betydande konsekvenser för Raseborgs del.

Salo stad konstaterar att MKB-programmet är tillräckligt för att beakta sådana småskaliga konsekvenser för landskapet som eventuellt kan nå Salo. Projektområdet hör inte till de områden som lämpar sig för vindkraftsproduktion enligt Egentliga Finlands etapplandskapsplan för vindkraft som håller på att beredas. Området har uteslutits från de lämpliga områdena på grund av sina miljövärden. Detta har inte granskats i programmet.

Sagu kommun konstaterar att MKB-programmet är tillräckligt för att beakta sådana småskaliga konsekvenser för landskapet som eventuellt kan nå Sagu.

Trafiksäkerhetsverket Trafi konstaterar att vindkraftverken kan utgöra ett flyghinder och således bör deras effekt på flygtrafiken och -säkerheten undersökas. 165 § i luftfartslagen (1194/2009) förutsätter ett flyghindertillstånd vid resning av vindkraftverk, lyftkranar avsedda för deras utbyggnad samt för andra eventuella höga hinder som är nödvändiga för projektet före hindren anläggs. Den som reser/äger ett hinder ansöker om tillstånd hos Trafiksäkerhetsverket som beviljar tillstånd att anlägga ett hinder i enlighet med tillståndsvillkoren, såvida flygsäkerheten inte äventyras eller flygtrafikens smidighet störs. För att man redan i planläggningsskedet ska kunna utreda hur luftfarten påverkas av hindren föreslår Trafiksäkerhetsverket att det för

vindkraftsområdets del av planen bör framgå vindkraftverkens högsta möjliga flyghinderhöjd mätt från havsnivån. Detta är nyttig information för senare planeringsskeden. Den som gör upp planen kan undersöka ifrågavarande information på Finavias webbsidor. Enligt kapitel 6.3.6 söker områdets ägare om flyghindertillståndet. I praktiken är det bättre om tillståndets sökande är den som reser eller låter bygga hindret eller den instans i vars ägo det resta hindret (vindkraftverket) blir. Läget av den inre horisontalytan och konytan i förhållande till vindkraftverken bör utredas på flygplatsen i Genböle.

Fingrid Oyj sammanställer utvecklingsbehoven och de principiella lösningarna för Finlands elöverföringsnät i en helhet. Målet är att genom samarbete med de nuvarande och nya aktörer som planerar anslutningar till elnätet säkerställa de teknisk-ekonomiskt bästa nätlösningarna och anslutningssätten. Anslutningen av vindkraftsparker till elnätet och anslutningsledningarna är en väsentlig del av vindkraftsparken och dess genomföringsmöjligheter. Till Kimito elstation är det möjligt att ansluta en vindkraftskapacitet på högst cirka 100 MW. Att ansluta en större vindkraftskapacitet till elnätet förutsätter att områdets elnät förstärks i enlighet med rapporten för Egentliga Finlands landskapsplan för vindkraft. **Fingrid** har inget att anmärka på programmets innehåll.

I utlåtandet från **Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland** tar man upp bedömningen av projektets konsekvenser för hälsan och sociala konsekvenser. Informationen till medborgarna och medborgarnas delaktighet är lämpligt planerad. Kontaktmyndigheten informerar om MKB-förfarandet. Under förfarandets gång arrangeras möten för allmänheten både i program- och rapporteringsskedena. Vid behov ordnas möten med markägare, invånare, organisationer och andra motsvarande intressenter. Det är viktigt att redan på förhand höra de närmaste invånarna och att skapa sig en så verklighetstrogen bild som möjligt av vindkraftverkens buller- och skuggeffekter. De närmaste objekten som störs är bostadshus och de ligger under 500 m från projektområdet. Bedömningen av konsekvenserna för människors levnadsförhållanden och trivsel har behandlats mycket kortfattat i programmet. Vid bedömningen av dessa konsekvenser har man använt materialet från buller- och skuggutredningen. Konsekvenserna för människor uppstår också bland annat av förändringar i landskapet och möjligheterna att utnyttja området för rekreation. I Finland finns inga rikt- eller gränsvärden för skuggbildning, som det finns för bullernivåer. Invånarna inom konsekvensområdet ska ges saklig information om de rekommendationer som tillämpas i andra länder. Möjligheterna att minska projektets skadliga konsekvenser har inte alls behandlats i programmet. Man har heller inte behandlat projektets risker. Förhindrande och lindrande av skadliga konsekvenser för hälsan, levnadsförhållanden och trivsels samt miljökonsekvenser är en viktig del av miljökonsekvensbedömningen och det är skäl att beakta dem när man gör bedömningsrapporten. Det finns inga klassificerade grundvattenområden inom konsekvensområdet. Det är emellertid skäl att i samband med bedömningen kartlägga de privata brunnar för hushållsvatten som ligger inom konsekvensområdet.

Skärgårdshavets Marinkommando meddelar att det inte ger utlåtande om vindkraftsprojektet som en självständig aktör. Marinkommandots ärenden tas upp till behövliga delar i Marinstabens utlåtande.

Marinstaben konstaterar att den planerade vindkraftsparkens läge inte inverkar på Marinens territorialövervakning och således anser Marinen att Olofsgårds vindkraftsprojekt inte medför någon skadlig konsekvens för dess verksamhet.

Finlands skogscentral konstaterar att utredningen är omfattande. Ur Skogscentralens synpunkt är det positivt om skogsmarken också kan användas för att utnyttja vindkraft

och öka markens värde. Dessutom kan vindkraften ge skogsägaren ökade inkomster. Punktvís där möllorna byggs och där kraftledningarna dras påverkas markanvändningen, men arealen skogsmark för parken är begränsad (0,5 ha/mölla) och efter nedläggningen kan marken återställas till normal skogsmark. Fundamentet kan utgöra en bestående konsekvens beroende på hur man gör efter nedläggningen. Markanvändningen och skogsbruket påverkas mest under konstruktionsfasen och kring byggplatserna. Efter byggnadsskedet kan en del av skogsmarken återställas till sin ursprungliga användning. Utbyggandet av vägnätet för vindkraftverkens behov förbättrar transportmöjligheterna för skogsbruket. Kurvorna breddas för att möjliggöra transport av vingar och delar till tornet. Ett bra samarbete med väglagen i området är därför viktigt. I första hand används befintliga kraftledningsgator. Nya ledningsgator betyder att arealen skogsmark minskar. Vindkraften ansluts med jordkabel till områdets elstation. Om vägbyggen eller dikningar för skogsbrukets behov skall göras kan kablarna skadas. Därför är det viktigt att sammanställa tydliga kartor över ledningsgatorna och uppgifter om hur djupt kablarna ligger. Förbättring och utbyggnad av vägnätet förbättrar logistiken för skogsbruket och underlättar skötseln och utnyttjandet av skogsmarken. Konstsamfundet utövar redan ett effektivt och planerat skogsbruk vilket nu ytterligare förbättras. Ingen detaljerad utredning av de särskilt viktiga livsmiljöerna enligt 10 § i skogslagen har gjorts. Enligt Skogscentralens databas finns det inom området följande objekt: 1 tjärn, 3 trädfattiga torvmarker, 1 rännil samt 6 andra värdefulla livsmiljöer (ej lagobjekt). Ytterligare information om lagobjekten och de värdefulla livsmiljöerna fås av Skogscentralen. Förekomsten av särskilt viktiga livsmiljöer enligt 10 § i skogslagen hindrar inte utbyggandet av vindkraften, men de bör beaktas på ett ändamålsenligt sätt. Det är möjligt att det finns livsmiljöer som inte är kända men som upptäcks under arbetet. Därför rekommenderas uppmärksamhet och varsamhet under byggnadsskedet. Finlands skogscentral övervakar det privata skogsbruket som också gäller marken i det här projektet. Finlands skogscentral medverkar gärna i MKB-projekt. Med dagens kunskap hindrar den föreslagna vindkraftsparken inte idkandet av ett hållbart skogsbruk. Den nuvarande markanvändningen kan i regel fortsätta som förut. Vindkraftsparkprojektet i Olofsgård har en positiv effekt på hållbart utnyttjande av skogen och skogsmarken. Skogen, liksom vindkraften, är en förnybar naturresurs. Att utnyttja skogsmarken för vindkraft i kombination med skogsbruk är positivt med tanke på de berörda skogsägarnas ekonomi. En ökad och diversifierad markanvändning är också positivt för skogsägaren och troligen också för skötseln av skogen.

Museiverket konstaterar att enligt samarbetsavtalet mellan Museiverket och Egentliga Finlands landskapsmuseum är det landskapsmuseet, det vill säga Åbo museicentral, som ger utlåtande om ärendet.

Egentliga Finlands landskapsmuseum framför att det på sidan 38 i programmet konstateras att "Inventeringarna på projektområdet och i dess närhet är slutförda" och som källhänvisning anges landskapsmuseets inventeringsportal. Landskapsmuseets treåriga inventeringsprojekt på Kimitoön åren 2011–2013 är för tillfället ofullbordat och byggnadsbeståndet i Olofsgårds närhet har ännu inte inventerats. Enligt programmet är det meningen att man ska bedöma vindkraftverkens konsekvenser för landskapet och den bebyggda kulturmiljön. I samband med detta bör också områdets bebyggelsehistoriska utveckling beaktas, det är ju fråga om ett område som även enligt skriftliga källor har varit bebott redan på 1540-talet. I dag känner man till tre fridlysta, fasta fornlämningar som avses i lagen om fornminnen (295/63) samt fyra eventuella fornlämningar. Objekten har märkts ut med siffrorna 7–16 på bilden (sidan 42). Under åren 2011–2012 har det i Kimitoöns treåriga kulturmiljöprojekt på Egentliga Finlands landskapsmuseums initiativ utförts inventeringar av fornlämningar på före detta Västanfjärds och Dragsfjärds kommuners områden. Dessa inventeringar har till sin

natur varit så kallade grundinventeringar som omfattar hela kommunen. De kan inte anses vara tillräckliga utredningar vid bedömningen av vindkraftverkens konsekvenser för fornlämningar. Därför bör det i vindkraftsparksområdet göras en inventering av fasta fornlämningar vid vindkraftverken (inklusive deras monterings- och arbetsområde) samt vid eventuella nya servicevägar och kraftledningar som byggs ut på området. Vid inventeringen bör man fästa särskild uppmärksamhet vid upptäckter av eventuella underjordiska bostadslämningar, speciellt vid de ställen där man kommer att gräva i marken. Inventeringsbehovet har uppmärksammats även på sidan 50. Egentliga Finlands landskapsmuseum konstaterar att det i projektområdet i enlighet med det som ovan konstaterats bör genomföras en inventering av fasta fornlämningar. Också byggnadsbeståndet i närområdet bör inventeras innan man kan bedöma vindkraftverkens konsekvenser för kulturmiljön. Förutom konsekvenserna för landskapet bör även konsekvenserna för områdets bosättningshistoria beaktas vid bedömningen.

Egentliga Finlands förbund konstaterar att vindkraftsproduktionens konsekvenser för bosättningen i närområdet, miljövärdena samt landskapet som beskrivs i samband med de i MKB-programmet framförda utredningsbehoven i regel har undersökts tillräckligt omfattande. Egentliga Finlands förbund har på MKB-styrgruppens möte tydligt framfört att man inte ser Olofsgårdssområdet som ett alternativ för en vindkraftspark med över 10 vindkraftverk. Motiveringarna för områdets olämplighet angår särskilt konsekvenserna för områdets fågelbestånd samt konsekvenserna för fågelbeståndet i samband med konsekvenser av andra vindkraftsområden i Kimitoöns landskapsplan. I flera utredningar har man konstaterat att Björkbodas åkerområde samt Galtarbyviken i närheten av Olofsgårdssområdet är betydande samlingsområden för fågelbeståndet, från vilka migrationsrutterna går bland annat söderut och mot sydväst. Dessutom har man i områdena och deras närmiljö observerat betydande mängder rovfåglar under såväl migrationen som hela året. Under MKB-processen bör det planerade projektets konsekvenser för landskapsplanen undersökas noggrant och konstateras att genomförandet av Olofsgårds projekt inte hindrar eller begränsar förutsättningarna för att förverkliga de vindkraftsområden som utmärkts i etapplandskapsplanen för vindkraft. Dessutom är det bra att vid MKB framföra fler projekialternativ vid sidan om de redan existerande. Eftersom utbyggnaden av vindkraftsproduktionen i form av en helhet på över 10 vindkraftverk förutsätter märkning i landskapsplanen bör ett av alternativen som undersöks i MKB vara en vindkraftspark med färre än 10 kraftverk. Egentliga Finlands förbund påminner om att upprättande av en generalplan för en helhet på över 10 vindkraftverk strider mot landskapsplanen och således också mot 32 § i markanvändnings- och bygglagen. I de riksomfattande målen för områdesanvändning (RMO) finns flera allmänna och särskilda mål som styr planeringen av markanvändningen. Av dessa är det flera som berör landskapsplaneringen. I etapplandskapsplanen för vindkraftverk visas i enlighet med RMO de lämpligaste områdena för vindkraftsproduktion genom att koncentrera vindkraftsproduktionen. De sydvästra delarna av Kimitoön (Björkbodas åkerområde, området kring Galtarbyviken) är med tanke på de riksomfattande målen för markanvändning av större betydelse tack vare sina miljövärden (konsekvenser för fågelbeståndet) än den eventuella vindkraftspotentialen. I detta område är RMO-riktlinjerna med tanke på den biotiska och abiotiska miljön av större betydelse för främjandet av bevarandet av värdefulla och känsliga områdets mångfald och skyddet av ekologiska samband än för koncentrerandet av vindkraftsproduktion och främjandet av förnybar energiproduktion.

Åsikter

A och B påpekar att exempelvis buller- och landskapskonsekvenserna bedöms inom en mycket liten radie trots att de planerade kraftverken är väldigt stora. De planerade kraftverken kommer att synas på ett 60–80 km långt avstånd, det vill säga i hela sydvästra skärgården och det avsedda granskningsavståndet är 10–20 km. Enbart på Kimitoön finns det cirka 5 000 fritidsbostäder, 8 500 fritidsinvånare och 7 000 kommuninvånare. Vindkraftverken skulle till stora delar förstöra dessa personers boende- och semestertrivsel samt inverka mycket negativt på värdet av alla bostads- och fritidsfastigheter. Bullrets inverkan på människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel kan inte granskas på något tillförlitligt sätt. Detta område ingår inte i planförslaget i vindkraftsrapporten, uppenbarligen eftersom vindkraftverken skulle komma alldeles för nära bosättningen och fritidslägenheter.

C påpekar att man i projektet bör ta människornas (grannarnas) hälsa, egendom och livskvalitet på allvar. Därför borde man göra en enkät för alla som bor inom 2 km från vindkraftverken om deras förhållande till projektet, nuvarande hälsoproblem osv. Denna enkät kan utnyttjas vid uppföljningen om projektet genomförs och enkätens resultat kan jämföras. Fram tills nu har människorna förbigåtts genom ett par rader utan några som helst undersökningar. Andra punkter som behandlas dåligt är frågorna om belysningens konsekvenser för människorna, livskvaliteten och på natten för fåglarna och fladdermössen. Eftersom dessa förmodligen är ett stort problem har de utelämnats nästan helt från tidigare undersökningar på Kimitoön. Likaså bör man analysera belysningens sammantagna konsekvenser särskilt tillsammans med projektet i Misskärr men också med andra projekt i närheten, som de i Nordanå och Påvalsby.

D och E motsätter sig Olofsgårds vindkraftspark eftersom minimiavståndet på 1 500 meter till bebyggelse inte kommer att förverkligas.

F konstaterar att områdets karaktär som ett natur- och rekreationsområde i närheten av bebyggelse på grund av vindkraftverken kommer att ändras till ett industriområde. Ingen vill bo granne med en industriell anläggning. Det är redan nu nästan omöjligt att sälja fastigheter.

G kritiserar det att ifrågavarande område inte ingår i Finlands vindatlas som borde fungera som rättesnöre för vindkraftsutbyggnad. I området finns 142 byggnader på en radie mindre än 2 km från de planerade vindkraftverken. Som Statens tekniska forskningscentral konstaterade på informationstillfället i Kimito skulle det vara oansvarigt att fatta beslut om att bygga vindkraftverk på ett avstånd under 2 km. Dessutom sjunker värdet på dessa 142 fastigheter med till och med 30 procent. Om de är värda i genomsnitt 100 000 euro kommer värdesänkningen att vara 4 260 000 euro, vem ska ersätta detta? Är Konstsamfundets agerande som vindkraftsföretagare i linje med föreningens/samfundets målsättning? Varför gör man fler planer än det är möjligt att bygga: Elnätet på Kimitoön har inte mer kapacitet än för utbyggnad av 40 vindkraftverk och ändå finns det planer för nästan 100 stycken. Vem fattar besluten om vilka projekt som kan genomföras? 45 vindkraftverks projekt (Nordanå-Lövböle, Gräsböle, Misskärr) har hunnit längre än Olofsgårds projekt. När man vet att alla inte kan genomföras, är det då inte slöseri med tid och pengar att göra undersökningar som i onödan belastar NTM:s och kommunens personal samt privatpersoner. Å andra sidan om man funderar på vilket projekt som är viktigast för kommunen så är Olofsgård i så fall enligt honom det förnuftigaste eftersom pengarna då stannar i Finland, Konstsamfundet har finansieringen i ordning (den tar inte slut i mitten om man blir tvungen att ta ner kraftverken), i alla fall en del av vindkraftsbolagets inkomster stannar i kommunen och vinsterna fördelas till förnuftiga ändamål i form av stöd/stipendier. Det lönar sig att granska jävsfrågorna noggrant eftersom Konstsamfundet finansierar

många undersökningar, i vilka beslutsfattarna kan vara direkta eller indirekta mottagare. De sammantagna konsekvenserna tillsammans med andra projekt bör utredas noggrant (buller, skuggeffekter, konsekvenser för fågelbeståndet). Kommunen bör bilda en vision om vad som ska föras vidare och hur samt bedöma vindkraftverkens för- och nackdelar. Varför ska man bygga vindkraftverk i skärgården? Man måste ge kommunen/kommuninvånarna tydliga beskrivningar av de ekonomiska konsekvenserna och konsekvenserna för sysselsättningen – att någon får arbete i Tyskland/Danmark är ingen tröst för dem som får utstå nackdelarna. Projektområdet ligger bredvid Natura 2000-området och därför borde man följa bullervärden enligt detta. I alternativ 2 överskrids säkert bullergränserna. Skribenten vill att man på grund av amplitudmodulation räknar +5 dB utifrån ett visst värde (om ljudet till sin karaktär är slagartat/smalbandigt adderas 5 dB till mättnings- eller beräkningsresultatet innan det jämförs med riktvärdet). Kartorna bör göras utan dämpningar eller, om de används, så behövs en riskanalys av hur man säkerställer att dämpningarna är i bruk. Uppge gärna också i tabellform uppgifter om hur många hus som finns i varje bullerområde (till exempel under 35 dB, under 36 dB osv., uppdelade enligt fritidsbostäder och fasta bostäder). I bullerutredningen bör man också undersöka ljudnivån som bildas inomhus eftersom det kan vara ett problem i de närmast belägna bostäderna. Han vill också ha en undersökning om konsekvenserna för människors hälsa på lång och kort sikt. Förhoppningsvis sköts informationen om projektet bättre än i de andra projekten, till exempel kan man posta planerna till ägarna till fastigheterna som finns inom en radie på 10 km eller skapa en e-postlista. Parken bör visualiseras från många olika håll och under olika väderförhållanden. Det bör också finnas visualiseringar nattetid eftersom flyghinderljusen kommer att vara en stor störande faktor. Vid bullerundersökningarna bör man följa nya riktvärden. Han kräver en åskådlig bild/karta som visar avstånden till alla bostäder inom en radie på 3 km. Undersökningarna av fåglar, flygekorror, fladdermöss osv. bör göras under rätt årstid (till exempel undersökning av flygekorror när snön har smältit). Området borde få byggförbud precis som de andra vindkraftsprojektområdena samt ett avverkningsförbud eftersom trädbeståndet dämpar ljudet och minskar konsekvenserna för landskapet. Man har redan nu fällt träd i området. Om man inleder arbetena (till exempel avverkning, utbyggnad av vägar) före man erhållit tillstånden borde straffet vara avslag på bygglov. Han vill att man i utredningen tar ställning till om man ska ta i bruk snösmältningsteknik (så att det inte flyger livsfarlig is/snö från kraftverken), om man behöver ett skyddsområde kring vindkraftverken (till exempel 400 m, som inte längre kan användas för svampplockning/bärplockning/jakt) samt om maskinerna ska omgärdas. Genom att kontrollera mängden vindkraftverksolyckor i världen kan man konstatera att risken är uppenbar. Eftersom skribenten också motsätter sig industriella vindkraftverk i hela skärgården har han skapat en namninsamling om saken (367 namn 26.5.2013). Utöver åsikten finns ett infopaket, bilder och länkar till webbsidor om vindkraft.

H och I konstaterar att deras marker sträcker sig längs med den östra stranden av Björkboda träsk och gränsar mot gränsen till Västanfjärd. Beträffande Olofsgårds vindkraftsprojekt har de följande synpunkter: 1. De är inte emot vindkraft i sig och framhåller att de inte motsätter sig programmet för miljökonsekvensbedömningen i sig. 2. Deras intresse hänför sig till värdet av den strand de äger längs med Björkboda träsk och bedömer att en eventuell vindkraftspark kan vara ett hot mot eventuella framtida planer på utveckling av deras strandområden för fritidsboende. Det närmaste vindkraftverket (nr 218) ligger på knappt 2 km:s avstånd från deras strandområden och skulle således synas mycket tydligt och undergräva naturmiljöns karaktär av vildmark som Björkboda träsk för tillfället har. Det är en unik naturmiljö som skulle försvinna i och med åsynen av 140 meter höga vindmøllor. 3. Vidare uttrycker de sin oro för framförallt alla de andra fastighetsägare som befinner sig inom en 2 km:s radie från den planerade vindparken. Deras åsikt är att dessa parterers intressen skall tas synnerligen noggrant i beaktande. Det är framförallt detta partikulära men konkreta intresse som bör väga

tungt i förhållande till ett mer abstrakt "allmänt" intresse å Kimitoöns kommuns eller Konstsamfundets vägnar. 4. Deras bedömning beträffande den diskussion om skapande av arbetsplatser med anledning av ett eventuellt byggande av vindmøllor, är att det knappast kommer att ske. Ett dylikt bygge anlitar utomstående experter och då vindmøllorna är färdiga är underhållsarbetet marginellt och sköts högst antagligen av ett utomsående serviceföretag. 5. Vidare ställer de sig kritiskt till att Konstsamfundet i detta ärende verkligen handlar enligt sina stadgars syften då de enbart på grund av monetära skäl står i beredskap att planera Olofsgårds marker till vindkraftspark. Konstsamfundets syfte är att stödja Svenskfinland och dess kultur. Detta bör dock inte köra över den enskilda och lokala fastighetsågarens intresse som närmast berörs i och med en drastisk negativ påverkan av värdet på det egna fastighetsinnehavet. 6. Sist, men inte minst vill de framhålla att den planerade parken står emot Björkbodas intresse som gammal bruksmiljö och i vars intresse det står att bevara miljön i den riktningen som den är och inte stödja en utsiktshorisont av snurrande vindmøllor.

J mottätter sig skarpt planerna för Olofsgårds vindkraftspark bland annat av följande orsaker: Vindkraftverken kommer att orsaka blinkande solnedgångar i hans hem. De blinkande flyghinderljusen kommer att förstöra natthimlen och områdets lugn samt försämra människornas nattsömn i området. Värdet på hans hem kommer att sjunka när landskapen förstörs på grund av 200 meter höga snurrande vindkraftverk. Det marina landskapet vid hans hemvik kommer att förstöras totalt. I området cirkulerar nästan dagligen 4–5 havsörnar.

K och L framhåller att man i programmet gjort bedömningar av nästan allt, men att konsekvenserna för människorna har kringgåts med ett par meningar. Bullerkonsekvenserna för människors levnadsförhållanden, välbefinnande, hälsa/psykiska välmående har nästan helt uteslutits ur bedömningen. Fluktuerande låga ljus bär långt och in i bostäder. Man vänjer sig inte vid bullret, däremot är det mycket allergiframkallande och utsätter människor för stress, sömnlöshet och därigenom hjärt- och kärlsjukdomar. Det existerar faktauppgifter om buller från befintliga vindkraftverk (ej kalkylbaserade). Mätningar och hur de görs berättar inte nödvändigtvis hela sanningen, med hänvisning till bland annat Barösunds vindkraftverk i Ingå. Skärgårdshavet är ett av Finlands nationallandskap som inte förskönas av vindkraftverken. Om vindkraftsparkprojektet genomförs går nationallandskapet och kulturmiljön förlorad. Som sommargäster uppskattar de skärgårdslandskapet och naturen ur vilka man kan hämta inre kraft och lugn. De anser att utbyggnad av en vindkraftspark så nära bebyggelse inte är motiverat.

M och N är emot vindkraftplanerna.

Enligt **O** innehåller programmet inte ett tillräckligt omfattande förfarande för bedömning av konsekvenserna för människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel. I programmet sägs det: "Vid bedömningen av konsekvenser för människornas levnadsförhållanden och trivsel utnyttjas material från utredningen av buller och skuggeffekter samt responsen beträffande MKB-programmet och från informationsmötet för allmänheten." Modelleringen av buller- och skuggeffekter är dock inte ett tillförlitligt sätt att bedöma människors subjektiva känsla av olägenhet. Enligt Timo Lankis (2012) rapport om vindkraftens hälsorisker och risker för välbefinnandet finns det exempelvis endast lite forskningsinformation om de verkliga hälsoriskerna orsakade av det buller som vindkraftverk producerar. I tidigare undersökningar har det dock påvisats att hälsorisker vanligtvis rapporteras oftare om invånarna i området på förhand har haft en negativ inställning till vindkraft. Om inställningen till vindkraft har varit positiv rapporteras just inga hälsorisker alls. De upplevda skadeverkningarna kunde således prognoseras genom att kartlägga de berörda invånarnas och framtidsinvånarnas åsikter om utbyggnaden av vindkraft. Respons från möten för

allmänheten räcker inte för att göra en omfattande åsiktskartläggning. Endast en utvald grupp människor deltar i dessa möten. En tillförlitlig och systematisk dokumentering av åsikterna är svår att utföra på möten. Därför föreslår hon att man vid MKB-bedömningen kartlägger lokalinvánarnas och fritidsinvånarnas förhållande till vindkraftverk genom att skicka en enkät om ärendet till varje ägare till fastigheter som införts i fastighetsregistret och som ligger inom vindkraftsparkens konsekvensområde. Till enkäten borde man bifoga en visualisering av vindkraftverkens konsekvenser för landskapet. För att nå en så bra svarsprocent som möjligt skulle det kunna finnas två sätt att svara på enkäten: möjlighet att svara på enkäten per post (svarskuvert levereras tillsammans med enkäten) samt per e-post.

P och Q tycker att vindkraftsparken kommer alldeles för nära bosättningen och fritidsbosättningen. De har med möda lagt ner sina besparingar på sommarstugan, dit man kan fara för att "ladda batterierna", och mitt i detta drömlandskap ska man resa dylika hemsckheter. Nog kunde man väl hitta en bättre plats för dem. Först försökte man starta ett stenbrott, som lyckligtvis inte blev av, och nu detta. Dalsbruk är ett trevligt ställe där man kan vara på stugan, de vill inte att det förstörs.

Dalsbruks byalag rf vill att följande åsikter uppmärksammas i MKB: 1) Fågellivet, flyttningsstråken: Vid uppgörandet av MKB bör man beakta att det inom projektområdet och i dess närhet har observerats flera fågelarter som hör till utrotningshotade eller missgynnade arter. När man gör fågelobservationer bör man inte endast koncentrera dessa till projektområdet. Rådande väderlek och vindförhållanden har avgörande betydelse för fåglarnas flyttrörelser. Val av observationsdagar bör ta detta i beaktande. Följande fågelarter förekommer inom projektområdet: fågelarter som på nationell nivå klassats som utrotningshotade (bland annat svarthakedopping, vigg, havsörn, bivråk), fågelarter som på nationell nivå klassats som missgynnade (bland annat drillsnäppa, göktyta, grönsångare, storskrake, berguv, fiskgjuse, tjäder, orre), regionalt utrotningshotade fågelarter (tjäder), fågelarter som ingår i EU:s fågeldirektiv (lom, svarthakedopping, sångsvan, tjäder, orre, järpe, trana, fiskgjuse, berguv, nattskär, fisktärna, spillkråka) och andra beaktansvärda fågelarter (duvhök, sparvhök, lärkfalk, kattuggla). 2) Valet av projektområde innebär en stor inverkan på landskapsbilden och kulturlandskapet. Vindkraftverken med en totalhöjd på över 200 meter uppe på en bergsplata kommer att synas vida omkring. I MKB bör ingå ett rikligt bildmaterial som visar hur de planerade vindkraftverken påverkar landskapsbilden från olika väderstreck och från olika avstånd. Projektområdet ingår inte i landskapsplanen. De efterlyser ett utlåtande av förbundet över områdets lämplighet som ett vindkraftsområde. Elnätet – hur kommer man att koppla ihop de olika vindkraftverken inom projektområdet och vart planerar man leda den alstrade elektriciteten? Jordkabel? Hur påverkar det planerade projektet framtida möjligheter att kring Bofallsmossen och Stormossen skapa ett enhetligt rekreations- och skyddsområde? 3) Under informationstillfället i Wrethalla den 21 maj informerades allmänheten om att projektområdet inte inskränker på Natura 2000-området kring Stormossen. I skriften på sidan 35, figur 7-12, ser man att projektområdet inskränker på Natura-området samt att den föreslagna placeringen av vindkraftverken T4, T5 samt T10 är mindre än 130 meter från Natura-området. 4) Kommer projektet att behöva miljötillstånd? 5) Konsekvenserna under byggtiden för djur- och fågellivet bör grundligt utredas. 6) Vilken är den beräknade livslängden på vindkraftverken? Vem bär ansvar för hur naturen/området återställs efter detta? Vilka är konsekvenserna om projektet inte blir så vinstbringande som man projekterat eller om det drivande företaget går i konkurs? 7) Vid uppgörandet av MKB bör man på olika avstånd från vindkraftverken (till exempel 1, 3, 5 km) göra tillräckliga analyser av projektets buller-, infraljud- och belysningseffekter från mastlamporna och skuggningar och reflektioner. Enligt utkastet till programmet för MKB, sidan 43, planerar man att utföra en bedömning av bullerkonsekvenser endast inom en radie på en kilometer från vindkraftverken. 8) Hur kommer man att skydda fornlämningar som finns inom

projektområdet samt har man inplanerat nya fornlämningsundersökningar? Hur nära en befintlig fornlämnings kan man placera ett vindkraftverk med ett fundament på uppskattningsvis 20x20/25x25 meter x 1–2 meters höjd. Enligt detta är nu några vindkraftverk placerade mycket nära dem.

R, S, T och U frågar om beslutsfattarna har tänkt på vilka miljöskador vindkraftverken orsakar det vackra skärgårdslandskapet och skärgårdskulturen. Många fritidsinvånare åker till ön uttryckligen för dess vackra natur och håller Dalsbruk vid liv året runt. De fasta kommuninvånarna och de som bor i kommunen på deltid måste få ha bestämmanderätt i denna fråga. De motsätter sig projektet eftersom det orsakar permanent skada för det vackra skärgårdslandskapet.

V och X konstaterar att det i den existerande landskapsplanen som godkändes för några år sedan inte framkommer någon som helst plan eller tanke om vindkraftsparken trots att vindkraften som näringsgren har varit känd länge före det. Detta beslut bör fortfarande gälla i framtiden trots att man nu enbart i ekonomiskt syfte vill utnyttja området i fråga. Det är också förkastligt att överexploatera utnyttjandet av markområdet genom att maximera kapaciteten (möllornas storlek och antal) på bekostnad av övrig bosättning inom ett rimligt avstånd från den planerade vindkraftsparken. Störande buller och skuggeffekter är vida känt från andra motsvarande vindmöller. Det är också allmänt känt att priset på tomtmark för fritidsbosättning samt fast bosättning påverkas mycket negativt (i storleksordningen 30 procent) i närheten av en vindkraftspark på grund av försämrad trivsel. Det bör även påpekas att fritidsbosättningens betydelse för kommunens ekonomi är av stor betydelse. I miljökonsekvensbedömningen nämns Galtarbyvikens betydelse för fågelfaunan men man skulle vilja se konkreta och färskare resultat av en kartläggning som är uppgjord på verkliga observationer för såväl häckande fåglar som flyttfåglar eller exempelvis havsörnen inom det aktuella konsekvensområdet. Slutligen påpekar de att ett landskap med 18 stycken gigantiska vindmöller med en höjd på 200 meter inte hör hemma i en genuin beboelig skärgårdsmiljö. Med ovan nämnda motiveringar är de ytterst negativt inställda till den planerade Olofsgårds vindkraftspark.

Y och Z framhåller att det just inte alls har framförts några förfaranden för undersökningen av ämnena "människans hälsa, levnadsförhållanden och trivsel" samt "landskap och kulturmiljö" (diagram på sidan 43). Dessa miljökonsekvenser är dock de mest betydelsefulla. I samband med MKB borde åtminstone alla som är inom konsekvensområdet höras. De hänvisar till exempel till förslaget om att alla som finns i fastighetsregistret höras, vilket presenterades på informationsmötet. De som ska höras borde få visualiseringar av konsekvenserna för landskapet för att kunna åskådliggöra projektets skala, som i jämförelse med omgivningen är alltför dominerande. Konsekvenserna för landskapet är omfattande och berör tusentals människor. Tusentals fritidsinvånare har kommit till området letandes efter skärgårdslandskapet – natur och lugn och ro. De har också investerat en betydande del av sina tillgångar för miljöns skull. Kraftverksområdets utsträckning till närheten av Hertsböle-Tyglax-Galtarby ställer kraftverken alltför nära bosättningen. Dessutom bör man framställa projektets konsekvenser för sysselsättningen under byggskedet och därefter, samt beträffande såväl lokala som inflyttande arbetstagare.

Pensionsförsäkringsbolaget Veritas har en fastighet i närheten av projektområdet. Där bedrivs kursverksamhet och på fastigheten finns sommarstugor som ägs av bolaget. Byggnaderna ligger cirka 1 km från närmaste planerade vindkraftverk. Veritas äger dessutom fastigheterna på Misskärrs sida av Galtarbyviken. Fastigheterna ligger på cirka 1,5 km avstånd från närmaste planerade vindkraftverk och har direkt utsikt över Galtarbyviken och över hela den planerade vindparken. Området kan inte planeras för vindkraftsbygge utan reservering i landskapsplanen. Det är viktigt att koordinera

vindkraftsbygge på regional nivå. I undersökningarna som gjorts för planerandet av etapplandskapsplanen för vindkraftsutbyggnad i Egentliga Finland har Olofsgårds område konstaterats olämpligt för vindkraft på grund av områdets naturvärden. Ifall området inkluderas i landskapsplanen för vindkraftsbygge och inverkan på naturvärdena inom området kan undvikas, vill Veritas framföra att Bindas ligger inom ett område som kommer att lida av samtida inverkan av två vindkraftsprojekt både i öst och i väst. Bolaget anser att MKB-förfarandet måste tillämpas gemensamt för Olofsgårds område och Misskärrs vindpark. Ifall vindparken förverkligas bör inverkan på bosättningen i Bindas begränsas genom att åtminstone stryka det närmast belägna vindkraftverket från planeringen samt överväga begränsandet av höjden på de planerade kraftverken. Landskapets planer för vindkraftsbygge: Miljöministeriets linjedragning har på senare tid kraftigt betonat att landskapsplaneringen ska användas som redskap för att koordinera byggandet av vindkraft i Finland, och således förbjudit betydande utbyggnad utanför områden som reserverats för vindkraftsbygge i landskapsplaneringen. Också i miljöministeriets guide för vindkraftsbygge konstateras det att koncentrerandet av vindkraftsbygget till ställen som utvisats i landskapsplanen främjar de riksomfattande målen för områdesanvändningen, förminskar vindkraftsbyggandets miljöinverkan och underlättar samordnandet av olika markanvändningsbehov. Ur beskrivningen av Egentliga Finlands etapplandskapsplan för vindkraft framgår det att: "Byggande av vindkraft utanför de områdesavgränsningar som anges i vindkraftsutredningen i form av helheter bestående av fler än 4 kraftverk eller utanför de områden som är utmärkta i landskapsplanen i form av helheter bestående av fler än 10 kraftverk anses stå i strid med landskapsplanen och måste därför tas in i landskapsplanen för att kunna förverkligas." Då Olofsgårds projektområde ligger i ett område som finns med i vindkraftsutredningen ska alltså ett projekt bestående av fler än 4 kraftverk anses stå i strid med landskapsplanen om de inte är utmärkta som områden lämpade för vindkraftsbygge. Enligt förbundets linjedragning i utkastet får kommunerna ensamt besluta om placeringen av upp till tre kraftverk. Även i andra landskap brukar det anses att vindparker med fler än 8–10 möllor har regional inverkan. Olofsgårds områdes projekt finns inte med i etapplandskapsplanen som ett område lämpat för vindkraftsbygge. Olofsgårds projekt på upp till 18 kraftverk måste därför klart anses vara ett projekt med betydande regional inverkan och borde enligt denna linjedragning således ingå i planerna på landskapsnivå för att kunna förverkligas. Koncentrering av vindkraftsbygge kan också främjas genom att anvisa områden som inte lämpar sig för vindkraftsbygge. Olofsgårds planeringsområde är dock utmärkt som olämpligt på grund av naturvärden. Koncentrering av vindkraftsbygge på Kimitoön: Med tanke på det stora antalet vindparker som planeras i området måste byggandet av parkerna koordineras. Ju fler parker som planeras i ett relativt litet område, desto viktigare blir det att planeringen sker gemensamt. För detta ändamål är inte separata delgeneralplaner för vindkraftsbygge en ändamålsenlig planeringslösning. Kustlinjen och innerskärgården inom Kimitoöns kommun borde på grund av sina fågelvärden, traditionslandskap och aktiva fritidsbosättning fredas från vindkraftsbygge. Om byggandet ändå framskrider borde MKB-förfarandet för Olofsgårds område kombineras med Misskärrs planeringsområde. Bolaget hänvisar till sin åsikt, daterad 15.11.2012, som lämnats in i samband med utkastet till delgeneralplan för Taaleritehtaan Tuulitehdas I Ky:s vindprojekt i Misskärr. I MKB-programmets kapitel 6.2.2 står det att det i projektområdets näromgivning inte finns några andra kända projekt med anknytning till energiproduktion. Detta är ett felaktigt utlåtande. Misskärrsprojektets planeringsområde ligger mindre än 2 km från Olofsgårds planeringsområde. Taaleritehdas är ansvarig för den tekniska planeringen av Olofsgårds vindpark. Den kumulativa inverkan av dessa två projekt kommer att vara betydande för bolagets fastigheter, som ligger mitt emellan de två planeringsområdena. Misskärrsområdet har undvikit MKB-förfarandet genom att planera en vindpark med nio kraftverk. I och med att bolagets fastigheter kommer att vara belägna i ett område som blir utsatt för inverkan från båda vindkraftsprojekten måste miljökonsekvenserna bedömas

gemensamt. Bindas kommer att utsättas för bullerverkan oberoende från vilket håll det blåser och troligtvis för skuggning både morgon och kväll. Utsikten kommer att vara kraftigt dominerad av vindkraftsbygget både i öst och i väst. Meningen med begränsningen på tio vindkraftverk av MKB-förfarandet har inte varit att flera vindkraftsprojekt med gemensam inverkan placeras bredvid varandra. Bolaget anser att de sammanslagna miljökonsekvenserna för dessa projekt måste få en väldigt central ställning i genomförandet av MKB-programmet. Vindparkens förväntade inverkan: Bolaget oroar sig för hur nära fastigheterna i Bindas det närmaste vindkraftverket planeras. Avlägsnandet av kraftverk T14 från planeringen skulle betydligt minska konsekvenserna för fritidsbosättningen i Bindas. I kapitel 6.2.4 i MKB-programmet hänvisas det till statsrådets beslut om riktvärden för buller. Som miljöministeriet i sin guide påpekat, är dessa värden inte tillämpliga på vindkraftsbygge. Riktvärdena för buller som anges i miljöministeriets guide för vindkraftsbygge bör vara utgångspunkten för en acceptabel bullernivå. Den konkreta verkan projektet har på bolagets fastigheter framgår tydligare om planeringen av vindparken framskrider. Bolaget kan därför inte ännu uttrycka sig noggrannare i det här skedet av planeringen, men anser att det är ytterst viktigt att ett tillräckligt avstånd från närmaste bebyggelse garanteras och att kraftverkens höjd vid behov begränsas för att minska inverkan på landskapet. Bolaget uppskattar således möjligheten att delta i all eventuell fortsatt planering av vindkraft i området och önskar bli delgiven alla beslut som fattas i ärendet. Bifogat bolagets åsikt till Kimitoöns kommun om projektet i Misskärr.

Å och Ä har tidigare förhållit sig rätt positivt till vindkraft och anser fortfarande att förnybara energikällor som vindkraft är värda att satsas på, men att vindkraftsparker bör placeras i miljöer där inte medför skada, exempelvis där de inte för med sig stora risker för lokalbefolkningens trivsel, för turismnäringen som är en viktig del av Kimitoöns framtid, för sommargäster som är viktiga invånare för orten eller för fågellivet som är unikt vid Galtarbyviken till exempel sett ur ett nationellt perspektiv. Kimitoön är en unik ö med enbart cirka 7000 fast bosatta invånare och många fler sommargäster i den vackra Åboländska skärgården. En enstaka vindmölla skulle knappast förstöra landskapet. En stor vindkraftspark som Olofsgård med planerade 18 möllor på upp till 210 meter skulle däremot synas både från hav och land och förstöra helheten märkbart. En delorsak till att familjen valde Kimitoön var det vackra landskapet med sina många vassvikar, åkrar, orörda skogar och rika fågelliv som bjuder på lugn och ro året om. Sett med "europeiska" ögon är det oförståeligt att man kan planera en stor vindkraftspark i en unik skärgårdsmiljö invid Galtarbyviken. Det måste finnas betydligt lämpligare platser för vindkraftsparker av Olofsgårds storlek i vårt glesbefolkade Finland.

Ö och 6 undertecknare konstaterar att Olofsgård inte har anvisats någon vindkraftsbeteckning i den etappplansplan för vindkraft som Egentliga Finlands förbund håller på att utarbeta. Miljövärden anges som orsak till detta. Följaktligen strider detta projekt mot landskapsplanen. Betydande flyttfågelstråk går över Kimitoön. Då fåglarna tenderar att undvika att flyga över havet sker det en koncentration av flyttstråken till yttersta uddar innan fåglarna flyttar över havet (en så kallad tratteffekt) som är synnerligen markant under höstflyttningen. I programmet för miljökonsekvensbedömning upptas bland källorna Faunatica 2012. Varsinais-Suomen tärkeät lintulueet. Där konstateras dock tydligt att Kimitoön är dåligt utredd och därför är uppgifterna om förekomsten av fåglar och deras antal bristfälliga. Fåglarnas flyttstråk har visualiserats endast på en karta utan att åtskilja höst- och vårflyttningen. Tratteffekten har inte åskådliggjorts. I sitt utlåtande om etappplansplanen för vindkraft har Egentliga Finlands NTM-central också påtalat att fågelutredningarna är bristfälliga med tanke på att Kimitoön är ett nationellt viktigt flyttstråk för fåglar och förordat att utredningarna måste göras noggrannare eller att energibeteckningarna avlägsnas från planen. Bland källorna nämns också SITO:s (2012) utredning som är både bristfällig och undermålig. Där har det inte för fågelflyttningens del angivits

vindriktningar och -styrkor under tiden för iakttagelserna. Utredningen saknar också tranornas flyttning samt natt- och skymningsflyttningen. De utredningar som utförts genom försorg av olika vindkraftsbolag är inte tillräckliga. Med tanke på att vindkraftverken kommer att vara i bruk i 25–50 år är inte iakttagelser som görs under endast ett år tillräckliga. Antalet iakttagelsedagar är också för litet. Olofsgård är ett viktigt fågelområde för både flytt- och rovfåglar. I figur 5-1 (sidan 14) visas den preliminära placeringen av kraftverken, varvid man inte alls har beaktat att kraftverken enligt Forststyrelsens utlåtande ska ligga 500 meter från Naturaområden. Enligt figur 7-12 (sidan 35) ligger kraftverken T4, T5 och T10 rejält under 200 meter från Naturaområdet. På sidan 47 nämns att en fiskgjuse häckar i projektområdet. Ett fiskgjusebo kan också stå tomt något år innan det åter tas i besittning, därför borde detta ha beaktats nu. Kraftverken T13, T14, T15 och T16 är dessutom placerade så att de utgör ett hinder för fåglarnas flyttstråk då de utgör en arm som skjuter ut från den övriga gruppen på elva kraftverk som ligger nästan parallellt med kraftledningen. Kraftverkens placering liknar en trätt som fångar söderifrån flyttande fåglar. Eftersom kraftverken kommer att vara över 200 meter höga, och dessutom resas på höga berg, kommer de att påverka landskapsbilden vida omkring, både dag och natt. I skärgården är landskapsbilden mycket känslig för förändringar och störningar. Man har för avsikt att med fotomontage åskådliggöra inverkan på landskapsbilden. Dessa bilder ger dock inte den rätta bilden av förhållandena eftersom bilderna inte beaktar rotorrotationen, som gör landskapsbilden orolig. Kraftverkens rörelse och flyghinderljus borde visualiseras. I Tarastis rapport (2012) konstateras det att valet av en lämplig plats är ett viktigt kriterium för att vindkraftsetableringen ska få lokalt godkännande. Som lämpliga platser nämns bland annat industriområden, hamnar, avstjälningsplatser, torvtäcker som tagits ur bruk, en del jordbruksmark, områden längs motorvägar och järnvägar, det vill säga samma områden som också olika naturskyddsorganisationer förordar. Olofsgård är ett skogsområde där det inte förekommer annan störande verksamhet än skogsbruk. Det är ett så kallat tyst område, vilket innebär att redan ljud med lägre decibelvärden än de tillåtna kommer att upplevas som störande, i synnerhet på de fastigheter som ligger under två kilometer från kraftverken. Enligt tabell 7-1 (sidan 24) finns det 166 fastigheter på avståndet 1–2 km från kraftverken. En intressantare uppgift skulle ha varit en uppskattning över hur många människor som bor på detta avstånd. I texten (sidan 24) sägs "Lite längre bort, cirka 3 km från projektområdet, finns rikligt med bosättning i Nivelax, Björkboda, Dragsfjärd och Dalsbruk." En närmare precisering vore på plats. Hur beaktas det bostadshus som finns på projektområdet intill Galtarbyvägen? En markägares intressen kommer att störa 166 fastigheter. Närheten till industriella vindkraftverk inverkar också negativt på tomtvärdena i grannskapet. Då det gäller vindkraftsbullret konstateras det i miljöministeriets skrift Planering av vindkraftsutbyggnad (4/2012) att man inte direkt kan följa de riktvärden för bullernivån som statsrådet har beslutat om (993/1992) för att förhindra bullerolägenheter och trygga trivseln i omgivningen. Under informationsmötet framgick det att de närmaste fastigheterna kommer att ligga på cirka 600 meters avstånd. Miljöministeriets sakkunniga har konstaterat att eventuella bullereffekter bör utredas noggrant redan vid den allmänna planläggningen om kraftverksområdet förläggs på ett avstånd under två kilometer från bosättning eller andra bullerkänsliga objekt. Ljudexperter anser att avståndet ska vara 2 km till ett vindkraftverk med en effekt på 2 MW, om kraftverket är större bör avståndet också vara längre. I ingetdera av de vindkraftsprojekt som är aktuella i kommunen har man beaktat flyghinderbelysningen och dess inverkan på landskapsbilden, boendetrivseln och fåglarna. Långa mörka perioder under året ökar graden av störning. Det är ju känt att fåglar flyger mot fyrar. Av Egentliga Finlands vindkraftsutredning framgår det att fyrar och strålkastare årligen skördar 10 000 fågelliv. Det finns cirka 60 fyrar och en hel del nattflyttande fåglar flyger över Kimitoön där det planeras 67 vindkraftverk. I Utredningen över kumulativa effekter av vindkraftsprojekten nämns 15 vindkraftverk för Olofsgård, men i programmet är de nu 18 och rotordiametern har ökat från 120 meter till 130 meter. Vilken inverkan har det här?

Vindkraftsbygget motiveras också med att det ger arbetstillfällen för den lokala befolkningen men utan visa på något konkret. På Kimitoön ger sommargäster och turister många arbetstillfällen för den lokala befolkningen. Enligt undersökningar som utförts söker sig turister till naturnära områden utan störande element. Därför är det viktigt att dylika områden i vårt land sparas för kommande generationer. Detta gäller i synnerhet den globalt unika skärgården i sydvästra delen av vårt land. En vindkraftsfri kommun kommer att vara ett trumfkort i framtiden. Just nu är erfarenheterna av dessa industriella vindkraftverk i vårt land så ringa att man inte kan börja experimentera med sådana byggen i ett av de känsligaste landskapen i vårt land. Kommuninvånarna är missnöjda med att samma konsultbolag gör upp bland annat MKB-programmet och -rapporten, samkonsekvensbedömningar, delgeneralplaner och naturutredningar, i synnerhet som konsultbolagets uppgift är att främja vindkraftsbygge. Undertecknade anser följaktligen att alternativ 0 ska realiseras.

Aa framhåller att dalen i Galtarby från vars botten vindkraftsområdet skulle börja utgöra ett låglänt åkerlandskap med uppåtgående terräng längs sidorna som sträcker sig ända till Tappo. Det finns mycket bosättning såväl i dalen som längs dess sidor. De närmaste bostadshusen skulle ligga endast på 750 meters avstånd från kraftverken. Bland bebyggelsen finns över hundra år gamla bostadshus som har bevarats med vördnad. Kraftverkens buller och eventuella skuggeffekter med mera skulle längs dalen nå ända till byarna Galtarby, Nivelax och Tappo på flera kilometers avstånd. De 200 meter höga tornen skulle förändra landskapet i grunden och de närmaste över hundra år gamla husen som är listade i landskapsmuseets register över värdefulla byggnader skulle ligga nästan i skuggområdet. I synnerhet kraftverken T18, T17, T16 och T15 skulle likt fabrikskorstenar resa sig högt över horisonten. Man skulle inte kunna använda de nuvarande, genom gårdar draga vägarna, utan man skulle vara tvungen att för utbyggnaden och underhållet av kraftverken bygga en ny, rakare vägled som skulle gå genom åkrarna och totalt och permanent förstöra landskapet. Också områdets skogar skulle klyvas av ett nytt, tätt nät av arbets- och underhållsvägar. Koncentreringen av en så stor mängd kraftverk på ett litet område är en oskälig belastning för ortens invånare. Trafiken i detta område har redan en längre tid begränsats med stålbommar som fästs i betong och placerats på vägar. Efter att kraftverken byggts skulle säkert mängden begränsningar öka med nya förbudsskyltar och stålbommar vilket skulle ytterligare försvåra rekreativ användningen av vindkraftsområdet. De planerade kraftverken skulle ha en stor och permanent inverkan på invånarnas trivsel i dalen och förstöra den ursprungliga, rofulla miljön. Effekterna skulle nå ända till Bofallsområdet och den närliggande bebyggelsen vid kusten. Under 50 års tid har han, bosatt i området, följt med fågelbeståndet och annat djurliv i trakten. Området betecknas som ett betydande fågelområde i planen som miljöministeriet har bekräftat. Otaliga tranor och gäss använder varje höst Galtarbydalen som en samlingsplats genom att cirkulera ovanför dalens åkrar och vänta på att plogen fylls på. Vissa tranpar visar sig i dalen på Farfarskärrs (närmast tornen) sida under hela sommaren. Också havsörnen ses ofta utnyttja dalens stigande luftströmningar (senast den 25 maj två havsörnspar). Fågelbeståndet i området är rikligt och mångsidigt, och Galtarbyvikens vassområden är populära utflyktsmål för fågelskådare. Också områdets övriga djurliv är rikligt, älgar och rådjur är vanliga på åkrarna i dalen, grävlingar har sina bon längs dalens kanter, har- och rävbestånden är stora och det har gjorts flera observationer av lo. Det påstås att även björnar har rört sig i området. Galtarbydalen och dess skogar är varje höst ett populärt jaktområde. Invånarna i dalen är också djupt oroade över industriområdets eftervård: det finns inte några förpliktelser för att alla 18 torns 25 x 25 meter stora betongfundament avlägsnas från skogen. Det är ofattbart att ett så rikt, ursprungligt naturområde skulle omvandlas till industriområde för vindkraft, vilket samtidigt skulle vara fatalt för invånarnas trivsel.

Ba och Ca anser att vindmöllorna på Olofsgård kommer att förorsaka störande ljus- och skuggeffekter, särskilt vid solnedgången då solen går ner bakom möllorna. Detta gäller såväl deras fasta bostad som deras fritidsbostad. Allmänt anser de att 200 meter höga vindkraftverk på ett högt bergsområde förorsakar enorma förfulande inslag i såväl den unika skärgårdsmiljön som i det uråldriga kulturlandskapet.

Da och Ea framhåller med anledning av kapitel 6.2.6 i bedömningsprogrammet att Olofsgård vindkraftprogram inte togs med bland de tio områdena för vindkraftverk, på grund av områdets miljövärden som Egentliga Finlands förbund utarbetar. Därför anser de att det inte borde finnas någon vindkraftspark på området. Kapitel 6.2.7: Att Kimitoöns kommun tagit med Olofsgårds projekt förstår man på grund av Konstsamfundets dominerande ställning på ön. Kapitel 9.1.10: I stycket nämns inte de ekonomiska följderna av olägenheter orsakade av buller och ljus- och skuggeffekter för invånarna som bor inom 2 km avstånd från vindparken. I Sverige har det gjorts utredningar om hur vindkraftsparker påverkar värdet på hus, villor och fritidstomter. Dessa utredningar har kommit fram till att värdeminskningen är cirka 30 procent. Vem ersätter dessa värdeminskningar på fastigheterna på Kimitoön? Inom 2 km från parken finns 74 fast boende och 92 fritidsboende invånare. Det betyder 168 fastigheter som påverkas direkt av denna värdeminskning. I dessa siffror finns inte medräknat de fritidstomter som ännu är osålda. Kimitoön är en semester- och fritidsö tack vare sin unika natur och sitt fågelliv. 7 000 sommargäster vistas i sina stugor på sommaren, de flesta av öns privatföretagare får största delen (runt 70 %) av sin inkomst från dem. Björkboda by med omgivning och sitt unika fågelliv kommer att vara omringat av vindkraftparker med sammanlagt 63 möllor på 2–3 km avstånd från byn. Sju procent av Kimitoöns arbetsplatser består av byggverksamhet och största delen utförs för sommargäster. 36 % arbetar inom servicebranschen. Vad händer med de arbetsplatserna om folk tvingas flytta på grund av minskad turism, minskad inflyttning till ön och ökad utflyttning på grund av en total förändring av landskapsbilden, buller, skuggeffekter, blinkande solljus och så vidare? Den psykologiska delen skall man också räkna med, göra en undersökning hur grannsämjan förändrades på Högsåra. Företagare vågar inte säga vad de tycker för de är rädda att de förlorar kunder om de är mot vindkraft. Kommunen har inte en fullständig ekonomisk redogörelse för framtiden efter att möllorna är byggda. Man stirrar blint på fastighetsskatten och vinsten från den, fast man inte ens kan säga hur stor den är. Det talas också om arbetstillfällen, men enligt denna rapport behövs vägarna endast plogas när parken är färdig. Dessutom kommer arbetskraften för utbyggandet av möllorna att komma från fastlandet eller Europa, och detta betyder att inga arbetsplatser skapas på ön. Fördelarna kommer enbart Konstsamfundet till godo. Finska staten betalar vinsten med skattebetalarnas pengar. De som förlorar mest är naturen, hela Skärgårdshavet och Kimitoöns befolkning som får se hela landskapsbilden förändras. Skribenterna anser att det är helt absurt av Konstsamfundet, som hittills varit en tillgång för ön, nu bidrar till att förstöra Kimitoöns nationella naturvärden, förändra landskapsbilden samt förstöra många innevånarens liv och levnadsmiljö.

Fa konstaterar att det inte finns någon orsak att ändra demokratiskt fastslagna landskapsplaner och -program. Ur ett miljöperspektiv är Galtarbyviken ett fågelområde, där yrkesfiskare i åtminstone 25 års tid om vintrarna matat havsörnar med "skräpfisk". Fågelungarna har lärt sig att flyga där och fågelskådare finns det litet varstans utmed Galtarbyvägen, inte enbart vid fågelskådningstornet. Vindmöllorna påverkar landskapet vida omkring, på land och till havs. Risk finns att vindkraftsboomen på grund av statliga subventioner och privata ekonomiska intressen tar över planerade skärgårdslanskap där fritidsboende och turister tillsammans med fast bosatta lever. Därför anser hon att Olofsgård vindkraftspark på lång sikt gör större skada än nytta för skärgården.

Ga framhåller att 1) kapitel 9.1.10 Konsekvenser för människornas levnadsförhållanden och trivsel är för ytlig. På Kimitoön pågår flera olika vindkraftsprojekt och åsikterna om dem är mycket delade. För att kommunens beslutsfattare skall kunna fatta ordentliga beslut måste man göra en undersökning eller i alla fall en omfattande enkät om människors förhållande till vindkraft och de pågående projekten. Resultaten av en sådan undersökning/enkät borde beaktas också i planeringen av Olofsgårds projekt. 2) I kapitel 9.1.11 Kumulativa effekter tillsammans med andra vindkraftsprojekt bör man förutom det som nämns i punkt 1 även beakta att om det på ön byggs över 40 vindkraftverk (100–120 MW) blir man tvungen att dra en ny 110 kV ledning från Kimito till Salo (36 km). Detta är en oskälig kostnad för den som underhåller ledningen samt en oskälig belastning för de markägare som blir tvungna att överlåta till Fingrid rätten att utnyttja deras marker. I landet finns också andra områden som kan användas för vindkraft och där anläggningen av en extra ledning inte skulle påverka lika många. 3) I ovan nämnda kapitel 9.1.11 bör beaktas Kimitoöns specialstatus som en koncentration för planering av vindkraftsutbyggnad. Utöver Olofsgård pågår det i kommunen i alla fall 5 andra vindkraftsprojekt med en sammanlagd maxeffekt på 300 MW och över 80 möllor. Enligt Egentliga Finlands klimat- och energistrategi beträffande målet för vindkraftsproduktion bör vindkraftsproduktionen ökas från det nuvarande 9 MW till cirka 200–250 MW före 2020. I praktiken betyder detta att 1–2 vindkraftsparker byggs i varje ekonomisk region. Till programmet bör bifogas till exempel en tabell, av vilken det framgår hur planeringen av vindkraft fördelas på de olika kommunerna i vårt land: hur många möllor eller hur mycket MW planeras per invånare och areal. 4) I tabell 7-1, där antalet bostads- och fritidshus på 1 och 2 km avstånd från möllorna nämns, bör också inkluderas ett avstånd på 3 km, så att det betydligt större antalet bostads- och fritidshus på detta avstånd tydligt framgår. 5) Möllornas totala höjd från havsnivå bör uppges i planerna. 6) Konsekvenserna för sysselsättningen bör framgå tydligare.

KONTAKTMYNDIGHETENS UTLÅTANDE

I bedömningsprogrammet för Olofsgårds vindkraftsprojekt har man presenterat programmets innehåll på sådant sätt som föreskrivs i 9 § i MKB-förordningen. Bedömningsprogrammet utgör en tydlig helhet. Det är emellertid nödvändigt att i bedömningsrapporten inkludera precisioner på basis av utlåtandena och åsikterna om bedömningsprogrammet.

Allmänt

Enligt MKB-lagen ingår inte i förfarandet för miljökonsekvensbedömning en bedömning av ekonomiska konsekvenser som eventuellt orsakats av projektet eller ett förfarande för ersättning av skadorna. Därför förutsätts det inte här att de krav som framkommit i flera åsikter om att granska projektets konsekvenser för fastigheternas värde eller ersättningskrav ska behandlas, liksom det i bedömningsförfarandet inte heller kan utfärdas byggförbud eller avverkningsförbud.

I åsikterna kritiseras ofta det faktum att samma konsultföretag bereder MKB-programmet och -rapporten, bedömningen av de kumulativa konsekvenserna, delgeneralplanen och naturutredningen, särskilt då dess uppgift är att främja vindkraftsutbyggnad. I 10 § i MKB-lagen fastställs det om skyldigheten att utföra en miljökonsekvensbedömning att "Den projektansvarige utreder på basis av bedömningsprogrammet och kontaktmyndighetens utlåtande konsekvenserna av projektet och dess alternativ och gör upp en miljökonsekvensbeskrivning." Den projektansvarige ska se till att en miljökonsekvensbedömning görs på det sätt han eller hon anser lämpligast. Kontaktmyndigheten ser till att bedömningsförfarandet arrangeras, styr och övervakar att det genomförs samt ger sitt utlåtande om bedömningsprogrammet och -rapporten och dess tillräcklighet. Kontaktmyndigheten kan inte bestämma vem som ska utföra utredningen eller utredarens kompetens, och inte heller förordna den projektansvariga att låta göra utredningen vid en separat specificerad forskningsanstalt. Vid bedömningsförfarandet utreds konsekvenserna med hjälp av olika undersökningar, vars kvalitet, opartiskhet och transparens är av största vikt. Det är också viktigt att tydligt beskriva bedömningsförfarandena och osäkerhetsfaktorer i anslutning till dem. Bedömningsarbetets kvalitet och rapporteringen korrelerar med den utförande personens kompetens och sakkunskap. Om konsekvensbedömningen och slutledningarna verkar tendentiösa inverkar det på innehållet i kontaktmyndighetens utlåtande om rapporten.

Projektbeskrivning

Projektet, dess utgångspunkter, målsättningar och läge beskrivs tydligt och tillräckligt omfattande i bedömningsprogrammet.

Alternativet för genomförandet av projektet har beskrivits tydligt och innehåller en preliminär plan för placeringen av vindkraftverken, vindkraftsparkens interna vägar samt elöverföringen. Man har också tydligt framlagt uppgifter om byggnadsskedet, driftstiden, service- och underhållsbehoven samt om nedläggningen. Information om servicevägarnas, jordkablarnas och elstationens läge preciseras under förfarandet. Beskrivningen av projekthelheten ska i bedömningsrapporten vara så noggrann att miljökonsekvenserna utan betydande osäkerhetsfaktorer kan bedömas. Vindkraftverkens konstruktion och de alternativa grundläggningsteknikerna beskrivs i

programmet. Man kunde dessutom ha framfört uppgifter om diametern för vindkraftverkets torn.

Den preliminära tidtabellen för genomförandet av projektet är tydligt beskriven. Det är meningen att MKB-förfarandet slutförs i april 2014 och att byggarbetena inleds samma år. Tidtabellen kan för utredningsarbetets del visa sig vara snäv, så vid behov bör man justera den för att säkerställa tillräckliga utredningar.

De centrala planer, tillstånd och beslut som projektet förutsätter är beskrivna tillräckligt väl. Gällande flyghindertillståndet ska rättelsen och informationen om hindrens höjd från Trafi införas i konsekvensbeskrivningen. Utöver de tillstånd som nämns i bedömningsprogrammet kan byggandet även kräva andra tillstånd. Tillståndens nödvändighet klargörs under MKB-förfarandet bland annat på basis av den information som erhållits under bedömningsarbetet. Projektet kan förutsätta undantagstillstånd i enlighet med naturvårdslagen av NTM-centralen i Egentliga Finland. Dessutom kan det behövas tillstånd för att ansluta privata vägar till landsvägen eller ett undantagstillstånd i enlighet med landsvägslagen för byggande inom en landsvägs skydds- eller frisiktsområde, om kablar eller kraftledningar placeras i vägområdet eller om en landsväg korsas ovan- eller undertill av en kraftledning. Tillstånden beviljas av NTM-centralen i Egentliga Finland. Dessutom kan det för terrängundersökningen längs kraftledningarna och inlösningen av ledningsområdet behövas undersöknings- och inlösningstillstånd i enlighet med inlösningslagen. Projektet kan också förutsätta ett rubbningstillstånd på basis av Museiverkets sakkunskap i enlighet med lagen om fornminnen av NTM-centralen.

Hur projektet ansluter sig till riksomfattande planer och program är beskrivet i tillräcklig omfattning. Dock kunde de på rubriknivå ha åtskilts från projekt i närområden. Projektet skulle förverkliga de nationella utökningsmålen för användning av förnybar energi, enligt vilka målet för vindkraftsproduktionen fram till 2020 är en elproduktion på 6 terawatt och en nominell effekt på 2 500 MW och helhetsmålet att den förnybara energin utgör 38 procent av den totala energiförbrukningen.

De riksomfattande målen för områdesanvändning (RMO) framkommer i programmet. Genomförandet av projektet bör i rapporten ännu jämföras mot det att projektområdet på grund av miljövärden inte ingår i vindkraftsområdena i Egentliga Finlands förslag till etappplansplan för vindkraft och uppfyller således inte målen för områdesanvändningen. Enligt Egentliga Finlands förbunds utlåtande är RMO:s anvisningar vid främjandet av mångfalden och ekologiska samband i för naturen värdefulla och känsliga områden viktigare än koncentrerandet och främjandet av förnybar energiproduktion i Olofsgårdsområdet. Dessutom bör man beakta förbundets krav på utredning av om genomförandet av projektet inverkar på förverkligandet av andra vindkraftsområden som är betecknade i landskapsplanen. Som en helhet med över 10 vindkraftverk skulle projektet strida mot landskapsplanen och härmed också 32 § i markanvändnings- och bygglagen, som lyder "När myndigheterna planerar åtgärder som gäller områdesanvändningen och beslutar om att vidta dessa åtgärder, skall de beakta landskapsplanen, försöka främja genomförandet av planen och se till att åtgärderna inte försvårar genomförandet av planen." Detta ställer utredningen av de kumulativa konsekvenserna i en central roll i Olofsgårds MKB-förfarande.

Situationen kring delgeneralplanen har framställts. Kimitoöns kommun har efter att programmet färdigställts fattat beslut om planläggning av området. Anslutning av projektet till andra planerade projekt inom området är tydligt beskriven både i ord och på karta.

Hantering och jämförelse av alternativen

För projektets genomförande presenteras ett alternativ samt ett alternativ där projektet inte genomförs.

Eftersom vindkraftsparken är avsedd att i sin helhet placeras på ett markområde som ägs av den projektansvariga och flera olika vindkraftsprojekt är på gång runt om på Kimitoön, kan framställandet av endast ett placeringsalternativ anses vara tillräckligt.

En granskning av alternativ för placeringen och antalet vindkraftverk inom projektområdet kan dock komma på fråga. I kapitel 5.1 nämns det att under MKB-förfarandet utreds vindkraftverkens antal och placering på grundval av vinden och miljöförhållandena och att mindre projekthelheter bildas och bedöms vid behov. På basis av de framställda utlåtandena och åsikterna bör åtminstone ett alternativ för en helhet med under 10 kraftverk framföras, om det anses vara värt att genomföra även en mindre vindkraftspark.

Vid granskningen av alternativen bör det åtminstone finnas ett alternativ där de tre kraftverken (T4, T5, T10) som finns längst till väster närmast Stormossens Naturaområde är avlägsnade. Dessa kraftverk står redan nu en aning avskilt från de övriga, så avlägsnandet av dem skulle krympa området och fåglarnas möjligheter att undvika hindren skulle förbättras på västra sidan där största delen av flyttningsstråket Björkboda-Kasnäs går. Dessutom bör man överväga avlägsnandet av de sydligaste kraftverken (T1, T2), så att den gränsöverskridande ytan mot områdets öst-västliga flyttriktning skulle minska. Vid granskningen av alternativ kan man också beakta att man i åsikterna förhåller sig kritiskt till kraftverket (T14) närmast fritidsbosättningen, kraftverken (T13–T16) som eventuellt utgör ett hinder för fåglars migrationsrutter samt till kraftverken (T15–T18) på grund av konsekvenserna för landskapet.

Alternativ för eventuella mindre vindkraftsparker bör i bedömningsrapporten framställas som tydliga helheter, vars konsekvenser är enkla att jämföra.

Ett jämförelseförfarande för alternativen har ännu inte beskrivits i programmet. Konsekvenserna av och jämförelseförfaranden för olika alternativ bör beskrivas i rapporten och man bör säkerställa att bedömningens resultat förmedlas så tydligt som möjligt till läsaren. Också alternativ 0 och jämförelsen av alternativet/en för genomförandet bör göras systematiskt. Som alternativ 0 bör man framlägga en produktion av motsvarande mängd el med både fossila och förnybara energikällor, såsom bioenergi.

Konsekvenserna och konsekvensutredningen

Nuläget i området

Den omsorgsfulla beskrivningen av nuläget i området, som upprättats för projektets konsekvensbedömning, är central. I bedömningsprogrammet finns en god beskrivning av nuläget i området som grund för bedömningen. För bebyggelsens del vore det bra att framföra information om antalet fritidsboende på Kimitoön, de närmaste bostads- och fritidshusens avstånd till de planerade vindkraftverken i tabellform eller på karta samt om antalet byggnader inom till exempel 3 km avstånd från vindkraftverken eller inom det område där människor enligt bedömningen utsätts för konsekvenserna. I utdraget ur landskapsplanen (sidan 27) saknas förklaringarna till kartbeteckningarna.

Konsekvensernas bedömningsförfaranden

Konsekvensutredningen grundar sig såväl på befintliga utredningar som på utredningar som görs i samband med MKB-förfarandet. I programmet beskrivs vem som är med och gör utredningen och vilken deras utbildning är. Även i rapporten är det skäl att beskriva vilka experter det är som gör bedömningen samt vilka informationskällor som används, så att man kan bedöma utredningarnas sakenlighet.

De förfaranden som tillämpats vid miljökonsekvensbedömningen är beskrivna i tillräcklig omfattning och detalj i programmet. Däremot är bedömningen av konsekvenser för människorna, det vill säga hälsokonsekvenser och sociala konsekvenser, inte lika väl beskriven i programmet: dessa konsekvenser beskrivs med två meningar i kapitel 9.1.10 Konsekvenser för människornas levnadsförhållanden och trivsel och lite mera omfattande i kapitlen om konsekvenser för landskapet och buller- och skuggeffekter (9.1.8–9.1.9).

Vid granskningen av konsekvenser är det skäl att utnyttja miljöministeriets anvisning Planering av vindkraftsutbyggnad och de inom kort färdiga anvisningarna om bullermodellering.

Konsekvensområdenas gränsdragning

Gränsdragningen av konsekvensområdet har presenterats på en karta med tre zoner med 5, 10, 20 km radier. Granskningsområdets omfattning är beroende av den miljökonsekvens som ska granskas, exempelvis granskas buller inom 1 km och konsekvenser för landskapet inom 10–20 km. Angående buller bör man beakta Kimitoöns kommuns önskan om att kartläggningen av bullret som orsakas av vindparken görs på ett så stort område att det inkluderar alla objekt inom bullereffektområden på minst 35 dB.

I programmet nämns att om någon miljökonsekvens har ett större verkningsområde än man tidigare uppskattat, ska granskningsområdet korrigeras. Detta är en bra och granskningsområdet för konsekvenserna kan i detta skede anses vara tillräcklig. Det måste dock påpekas att också de kumulativa konsekvenserna med andra vindkraftsprojekt på Kimitoön kan ge anledning till att utvidga gränsdragningarna. Det vore bra om man i rapporten framförde de granskade områdesbegränsningarna för de olika konsekvenserna både skriftligt och på karta i samband med varje konsekvens som ska granskas.

Konsekvenser som ska granskas och behovet av ytterligare utredningar

I konsekvensbedömningen granskas de miljökonsekvenser som krävs enligt MKB-lagen. Projektets mest betydande konsekvenser gäller trivseln för boenden i närheten, landskapet samt naturen, särskilt fågelbeståndet. Projektets centralaste betydande konsekvenser har presenterats mångsidigt och i regel tillräckligt omfattande. Även konsekvenser som uppstår under byggnadsskedet, drifttiden och avslutandet av verksamheten har beaktats.

För att säkerställa en så hög kvalitet som möjligt i MKB-förfarandet och rapporten, framhåller NTM-centralen följande gransknings- och kompletteringsbehov:

Konsekvenser för människornas hälsa, levnadsförhållanden och trivsel

Kapitel 9.1.10 Konsekvenser för människornas levnadsförhållanden och trivsel i programmet är mycket kort i jämförelse med till exempel kapitel 9.1.5 Konsekvenser för

vegetation och fauna. Därför framhålls den i åsikterna som otillräcklig. Landskaps-, buller- och skuggeffekter är onekligen en central del av konsekvenserna för människorna och deras modellering beskrivs i de föregående kapitlen (9.1.8 och 9.1.9). På rubriknivå fungerar denna uppställning kanske inte för läsaren. I de framhållna åsikterna är det särskilt konsekvenserna för skärgårdslandskapet och sänkningen av sommarstugors och bostadshus värde, konsekvenserna för sysselsättningen, eftervården av vindparksområdet samt vindkraftverkens buller, belysning, skuggning och andra förmodade hälsorisker som väckt frågor och som bör hanteras så grundligt som möjligt i bedömningen.

Enbart buller- och skuggutredningar räcker inte, utan som det konstateras i utlåtandet från Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland inverkar också förändringar i möjligheterna att utnyttja landskapet och området i rekreationssyfte på människor. I bedömningen av konsekvenser för människor ingår också säkerhetsfaktorer och olycksfallsrisker, såsom trafiken under byggtiden och riskerna av fallande is som samlats på vindkraftverken. Dessa bör kartläggas och deras konsekvenser samt möjligheterna att minska dem bedömas.

Buller- och skuggkonsekvenserna är beskrivna i tillräcklig omfattning med hjälp av modellering. Efter att miljöministeriets anvisningar för modellering av vindkraftverksbuller som är under beredning blir färdig bör den beaktas i utredningarna. Det är bra att framställa en utredning om bullrets garantivärden för den kraftverksmodell som granskas samt om kraftverken ger upphov till periodiskt fluktuerande (amplitudmodulerande) ljud. Om dylikt eller övrigt störande ljud uppstår kan det vara skäl att till kalkylresultaten addera en korrigering på + 5 dB som det framhålls i en åsikt. I samma åsikt krävs det att man också undersöker bullernivåerna inomhus i de närmaste bostadshusen. Enligt miljöministeriets vindkraftsanvisningar används för lågfrekvent buller i inomhusutrymmen planeringsriktvärden som grundar sig på ovägda medelljudnivåer för en timme ($L_{eq,1h}$) i enlighet med anvisningen om boendehälsa. Det är troligt att om man underskrider riktvärdena utomhus, borde det heller inte uppstå något problem inomhus. I de modelleringar som ska göras kan man dock beräkna ljudnivåerna utomhus för lågfrekvent ljud (20–160 Hz) på bostadshus gårdar och utifrån dem räkna ut ljudnivåerna inomhus med beaktande av den genomsnittliga ljudisoleringen av husets ytterhölje och jämföra med anvisningen om boendehälsa.

Eventuella buller- och skuggeffekter bör granskas med avseende på invånarna, de som använder den närbelägna simstranden i Hertsböle samt rekreationsanvändningen av Stormossen eller andra närbelägna skogs- och kärrområden. Bedömningsförfarandena för buller och skuggning bör i rapporten beskrivas så lättförståeligt som möjligt och liksom man bör uppge modellernas osäkerhetsfaktorer, känslighetsfaktorer och utgångsantagandet.

Responserna om MKB-programmet och responserna från informationsmötet ger troligtvis inte en tillräckligt omfattande bild av projektets konsekvenser för människor. Konsekvenserna för människor utgör en betydande del av vindkraftverkens konsekvenser och de utsätts ofta för förutfattade meningar och rädslor som också inverkar på hur olägenheterna upplevs. Bedömningen bör också vad gäller konsekvenserna för människor göras genom att man på ett omfattande och tillförlitligt sätt utnyttjar enkäter, intervjuer, verkstäder eller andra metoder som nämns på till exempel THL:s webbplats Bedömning av konsekvenser för människan (på finska). Det är viktigt att höra både fast bosatta invånares och sommargästers åsikter om projektet. Också uppföljning av verksamheten i ett senare skede är viktigt.

Konsekvenser för jordmånen, vatten, luftkvaliteten, klimatet, växtligheten, djurlivet och den biologiska mångfalden

Projektets mest betydande konsekvenser för naturen och utredningen av dem i vindkraftsparkens och andra konstruktioners konsekvensområde har framställts på ett omfattande och läsarvänligt sätt.

Det finns inget att anmärka på programmet med tanke på yt- och grundvatten. Också de småvatten som är i naturtillstånd och som skyddas av vattenlagen har iakttagits. Det är skäl att man kartlägger hushållsvattenbrunnarna som finns i konsekvensområdet för att kunna bedöma riskerna under byggnadsskedet.

Natura-behovsprövningen som har gjorts i programmet i samband med MKB är tillräcklig. Enligt programmet kommer man att utföra de utredningar av de särskilt viktiga livsmiljöerna enligt 10 § i skogslagen som Skogscentralen förutsätter i sitt utlåtande. För de i habitatdirektivets bilaga IV (a) nämnda arternas, flygekorrnarnas och fladdermössens del verkar de planerade utredningarna vara tillräckliga.

Egentliga Finlands förbund konstaterar i sitt utlåtande att området i landskapsplanen har konstaterats vara olämpligt för vindkraft på grund av sina miljövärden: Björkbodas åkerområde och Galtarbyviken är viktiga samlingsområden för fågelbeståndet och därifrån går flyttstråken i sydlig och sydvästlig riktning och det finns också ett betydligt antal rovfåglar i närområdet. Enligt kartan i Egentliga Finlands förbunds rapport Linnuston muuttoreitit ja keräätymisalueet Kemiönsaarella. Yhteenveto tehdyistä linnustoselvityksistä 2013 är Olofsgård belägen på rutten för fåglarnas höstmigration som sker i sydlig riktning alldeles vid Björkbodas åkrar. Därför är hösten med tanke på projektet den mest riskfyllda perioden för migrerande fåglar. Uppföljningen av höstmigrationen bör planeras så att man kan utreda fåglarnas exakta flyttstråk, till exempel om fåglarna i regel använder det sydvästliga stråket rakt till Kasnäs eller det södra stråket över projektområdet. Det är viktigt att rikta prioriteringarna för beräkningsperioderna rätt. Med hjälp av uppföljningsuppgifter från ett år av migration kan man troligtvis inte skapa en tillräcklig bild av ett sådant betydande migrationsområde. Vid granskningen bör man också fästa uppmärksamhet vid natt- och mörkerflyttare samt flyghindrens konsekvenser för dessa. Det är bra att åskådliggöra flyttstråken med hjälp av kartor och genom att separera höst- och vårmigrationen och att också fundera på vindriktningen och vindstyrkans inverkan på val av stråk. Utredningen om flyttfågelbeståndet bör planeras så att besöken i terrängen täcker hela tiden då områdets artbestånd är aktivt i sina revir och att de är tillräckligt många. Det är även klokt att rikta den till de så kallade värdearterna i enlighet med MKB-programmet.

Konsekvenser för samhällsstrukturen, byggnader, landskapet, stadsbilden och kulturarvet

Planen för bedömningen av konsekvenser för landskapet och kulturmiljön är bra. Enligt programmet bedöms konsekvenserna för landskapet inom en radie på 15 km och noggrannare upp till ett avstånd på 5 km med hjälp av landskaps- och synlighetsanalyser, inventeringar och kartor, och åskådliggörs med bildarrangemang. Det är bra att i rapporten eller i dess bilaga framlägga så många bildarrangemang som möjligt från de centrala granskningsplatserna och från olika avstånd, väderstreck och under olika väderleksförhållanden. Dessutom är det skäl att åskådliggöra flyghinderbelysningens konsekvenser för skärgårdslandskapet nattetid.

Inventeringen av fasta fornlämningar som förutsätts av Egentliga Finlands landskapsmuseum är sakenligt med i programmet. Inventeringen bör göras i vindkraftverkens områden, deras monterings- och arbetsområden, elstationens samt

eventuella nya servicevägars och kraftledningars områden. Det bör vid behov göras en ny plan för placeringen av vindkraftverken för att säkerställa att fornlämningarna bevaras. Dessutom bör man inventera närområdets byggnadsbestånd innan man kan bedöma konsekvenserna för kulturmiljön. Utöver konsekvenserna för landskapet bör man beakta konsekvenserna för områdets bosättningshistoria.

I programmet ingår inte en bedömning av projektets eventuella störnings- eller säkerhetseffekter beträffande flygtrafiken, försvarsmaktens och trafikens radarsystem, väderleksradar, mobiltelefonanvändningen, tv-bilden eller annan dataöverföring. Det finns skäl att bedöma även dessa. På basis av försvarsmaktens utlåtande medför vindkraftverken troligtvis inga negativa konsekvenser för marinens territorialövervakning.

Konsekvenser för utnyttjandet av naturresurserna

Resandet av kraftverken och perifera konstruktioner nämns i programmet som konsekvenser för utnyttjandet av naturresurserna samt som eventuella konsekvenser för områdets viltbestånd. Dessutom skulle det kunna nämnas om projektet inverkar på utnyttjandet av området i bärplocknings- och svamplockningssyfte. Vindkraftverken har troligtvis ingen betydande inverkan på utnyttjandet av området i skogsbrukssyfte.

De kumulativa konsekvenserna

I bedömningen bör man beakta eventuella kumulativa konsekvenser tillsammans med de sex andra vindkraftsprojektet som är i olika planeringsskeden på Kimitoön. Alla projekt ligger inom en 15 km radie från Olofsgårds projekt.

Eftersom planeringen av Olofsgårds projekt påbörjades senare än många andra vindkraftsprojekt kan den dra nytta av utredningar som utförts i de andra projekten. Däremot bör man beakta de mest betydande kumulativa konsekvenserna (fågelbeståndet, fladdermöss, landskapet, människorna) tillsammans med andra projekt och utifrån dessa bedöma om de egna projekialternativen är lämpliga att genomföra. Av de kumulativa konsekvenserna bör man skilt lyfta fram rovfåglarna och särskilt havsörnen. Eftersom havsörnen rör sig i området och är vanlig på Kimitoön, är det troligt att projekten tillsammans har kumulativa men svårförutsägbara konsekvenser för arten. Detta på grund av det stora antalet turbiner som för varje projekt utökar kollisionsrisken. Då faller ansvaret på de senare projekten att utreda när man för hela öns del närmar sig den kritiska mängden turbiner som gör att havsörnarnas kollisionsrisk växer sig för stor. Detta kan kräva att man inom tidigare byggda vindkraftsområden undersöker havsörnarnas kollisioner och letar efter eventuella kadaver av döda fåglar.

Det mest problematiska projektet i samverkan med Olofsgård lär vara det närmaste projektet i Misskärr eftersom de båda ligger vid öns södra kust och således kan hindra fåglarna från att nå havet från Björkboda. Med detta projekt kan det också uppstå kumulativa buller- och skuggeffekter för bosättningen. De troligaste kumulativa konsekvenserna tillsammans med mer avlägsna projekt gäller landskapet och fågelbeståndet. Utredningen av de kumulativa konsekvenserna av Kimitoöns kommuns vindkraftsprojekt bör utnyttjas och när Olofsgårds utredningar är färdiga bör bedömningen i rapporten om de kumulativa konsekvenserna preciseras.

Osäkerhetsfaktorer och antaganden

I bedömningsprogrammet har man inte beskrivit osäkerhetsfaktorerna i samband med befintliga informationskällor och konsekvensutredningarna. Dessa förtydligas under MKB-förfarandets gång och dokumenteringen av dem är viktig. I bedömningsrapporten bör man beskriva vid vilka förfaranden, i vilka uppgifter eller bedömningsobjekt det förekommer osäkerhet eller antaganden och hur de inverkar på resultaten och resultatens pålitlighet.

Risker och metoder för att minska skadliga konsekvenser

I bedömningsprogrammet har man inte framfört riskerna i samband med genomförandet av projektet (även om riskerna nämns i rubriken till kapitel 9.1.9) och inte heller metoder för att minska och lindra skadliga konsekvenser (förutom i kapitlet om bedömning av konsekvenser för landskapet). Metoder för riskhantering och lindring av skador bör framföras i bedömningsrapporten och koncentreras till de mest konkreta och tillämpningsbara metoderna. På basis av åsikterna är det skäl att granska framförallt fåglarnas kollisionrisk och alternativ för hantering av buller. Detta kan gälla till exempel kraftverkens antal, placering, höjd, tekniska lösningar, drifttid eller byggnadsarbeten så att de med tanke på fåglarnas migration och häckning tidsbestäms rätt.

Uppföljning

Man har inte i programmet beaktat uppföljningsbehovet av projektets konsekvenser. Ett preliminärt uppföljningsprogram bör presenteras i bedömningsrapporten. Uppföljningen av vindkraftsparkprojektets konsekvenser bör i möjligaste mån sättas i samband med de godkännandebeslut eller tillstånd som projektet kräver. I uppföljningen kunde exempelvis ingå en enkät om hur invånarna upplevt konsekvenserna efter att vindkraftverken varit ett år i bruk.

Delaktighet

Vid bedömningsförfarandet är det viktigt med delaktighet och att man verkligen tar hänsyn till den återkoppling som delaktigheten genererar. Det är också viktigt med en tillräcklig utredning av projektets miljökonsekvenser.

Under MKB-förfarandet ordnas två möten för allmänheten: en presentation av bedömningsprogrammet och en av bedömningsrapporten. Mötena för allmänheten går på både svenska och finska.

Projektets MKB-förfarande verkställs parallellt med planläggningen. Delaktigheten vid planläggningen i kombination med MKB-förfarandet ger medborgarna och sammanslutningarna ökade möjligheter att framföra sina åsikter.

Hittills i bedömningen har intressentgrupper fått tillräckliga möjligheter att uttrycka sina åsikter och lämna utlåtanden om projektet. I projektet har man bildat en styrgrupp för att underlätta utarbetandet av MKB-förfarandet. Gruppens uppgift är att styra bedömningsprocessen av miljökonsekvenserna och säkerställa bedömningens sakenlighet och kvalitet. Till styrgruppen har man förutom den projektansvariga och MKB-konsulten också bjudit in Kimitoöns kommun, Egentliga Finlands förbund, NTM-centralen i Egentliga Finland, Egentliga Finlands landskapsmuseum och Forststyrelsen. Projektansvariga och konsulten ansvarar enligt programmet för de privata kontakterna

samt ordnar vid behov möten med markägare, invånare, organisationer och andra motsvarande intressenter.

Man bör fästa särskild uppmärksamhet vid att underrätta de fast bosatta invånarna och andra markägare om hur projektet framskrider, även om MKB-förfarandet inte förutsätter att markägarna inom projektets konsekvensområde hörs personligen. I åsikterna har man grundligt framfört behovet av att kartlägga invånarnas åsikter om vindkraftsprojektet till exempel med hjälp av en omfattande enkät. NTM-centralen rekommenderar att kartläggningen genomförs med en enkät eller intervjuer, om inte motsvarande information finns att få från andra källor. I fortsättningen lönar det sig att vid delgivning aktivt utnyttja även pressmeddelanden och webbsidor och lägga upp exempelvis visualiseringar eller andra utredningsresultat på webbsidorna.

Rapportering

Bedömningsprogrammet är lättläst och dess struktur är i regel fungerande. Det har åskådliggjorts med kartor, bilder och tabeller. Det var en bra lösning att ha programmet på både finska och svenska inom samma pärmar. Programmet innehåller ett träffande sammandrag, där man presenterar projektets, projektområdets och MKB-förfarandets huvudpunkter. I sammandraget kunde man också kort ha behandlat de planerade konsekvensbedömningsförfarandena. Konsekvenserna och bedömningen av deras betydelse bör i bedömningsrapporten framställas så åskådligt som möjligt och så att läsaren hittar svaren på de centrala frågorna i utlåtandena och åsikterna. Man bör fortsättningsvis fästa uppmärksamhet vid bildernas och kartornas tydlighet.

Sammanfattning och anvisningar för fortsatt arbete

Bedömningsprogrammet omfattar det viktigaste som utreds i MKB-förfarandet. Bedömningen av projektets miljökonsekvenser blir säkert omfattande när bedömningen görs i enlighet med programmet och den kompletteras med ovan nämnda tillägg och preciseringar. Man har fått grundliga utlåtanden och åsikter om programmet, som hjälper vid planeringen av bedömningen. På basis av dessa bör man fördjupa bedömningen av konsekvenser för människor. I bedömningsrapporten bör man konstatera hur kontaktkommissionens utlåtande samt de inhämtade utlåtandena och åsikterna har beaktats i bedömningen.

Det är den projektansvarigas uppgift att låta göra de framställda utredningarna. Under bedömningen måste man vid behov vara i kontakt med de expertmyndigheter som deltar i MKB-förfarandet. Mer information om projektet fås bland annat av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland. Vid tidsbestämningen av bedömningsarbetet bör man tänka på att avsätta tillräckligt med tid för nödvändiga utredningar och utföra dem vid en för utredningen lämplig tidpunkt.

FRAMLÄGGANDE AV UTLÅTANDET

De ursprungliga utlåtanden och åsikter som tagits emot under förfarandet sparas i arkivet hos Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland. Kontaktmyndighetens utlåtande skickas för kännedom till dem som lämnat utlåtandena samt till dem som framfört sina åsikter och lämnat sin adress.

Kontaktmyndighetens utlåtande och bedömningsprogrammet finns till påseende från och med den 28 juni 2013 på Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finlands hemsida www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi och på Kimitoöns kommuns hemsida samt under en månad under expeditionstid på Kimitoöns kommunkanslis kontor i Dalsbruk och på Kimitoön samt på Kimitoöns, Dalsbruks och Västanfjärds bibliotek i enlighet med den tidigare publicerade kungörelsen.

Ställföreträdande direktör för
ansvarsområdet, enhetschef

Esko Gustafsson

Överinspektör

Anu Lillunen

- Bilagor**
1. Förteckning över instanser och personer som givit utlåtanden och åsikter
 2. Fastställande av behandlingsavgiften och rättelsesyrkande angående avgiften

Behandlingsavgift 2950 €, faktureras separat

Sändlista Föreningen Konstsamfundet r.f.

För kännedom

Per e-post eller brev:
 Närings-, trafik- och miljöcentralerna
 Regionförvaltningsverket i Södra Finland
 Finlands miljöcentral
 Miljöministeriet
 Givare av utlåtanden
 Givare av åsikter

BILAGA 1

FÖRTECKNING ÖVER INSTANSER OCH PERSONER SOM GETT UTLÅTANDEN OCH ÅSIKTER

DE SOM GETT UTLÅTANDE

Kimitoöns kommun
 Pargas stad
 Salo stad
 Raseborgs stad
 Sagu kommun
 Trafiksäkerhetsverket TraFi
 Fingrid Oyj
 Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland
 Skärgårdshavets Marinkommando
 Marinstaben
 Finlands Skogscentral
 Museiverket
 Egentliga Finlands förbund
 Egentliga Finlands landskapsmuseum

DE SOM GETT ÅSIKTER

A-Ö, Aa-Ga
 Dalsbruks byalag rf
 Pensionsförsäkringsbolaget Veritas

BILAGA 2

FASTSTÄLLANDE AV AVGIFTEN OCH SÖKANDE AV ÄNDRING AV AVGIFTEN

Avgiften grundas på statsrådets förordning (907/2012) om närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas avgiftsbelagda prestationer enligt avgiftstabellen. Enligt tabellen är avgiften 50 euro/timme. Tid som använts för utlåandet är 59 timmar.

Betalningsskyldig som anser att fel har begåtts vid fastställandet av en avgift för en offentligrättslig prestation kan begära rättelse från den myndighet som fastställt avgiften inom sex månader efter avgiftens fastställande.